Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelik's Nachfolger: Anton Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas, Succursale de Roumanie*; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĔR DE DUMINECĂ 32)

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 176.—Anul LIX. Braşov, Duminecă, 11 (23) August 1896.

La adunarea Asociaţiunei.

Privirile Românilor din tóte unghiurile ţĕrei nóstre sunt îndreptate adĭ asupra oraşului bănăţén Lugoş, unde peste câte-va dile se va întruni a trei-deci şi cincia adunare generală a „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român".

Adunarea de acum îşĭ are însĕmnătatea sa deosebită prin faptul, că este primul cas, când acéstă vechiă şi cea mai de frunte asociaţiune culturală a Românilor de dincóce de Carpaţĭ se întrunesce în mijlocul fraţilor noştri bănăţenĭ.

Pregătirile, ce se fac astădĭ la Lugoş pentru întimpinarea Asociaţiunei ne sunt dovadă, că Românii bănăţenĭ sciu sĕ apreţieze după cuviinţă însĕmnătatea acestui eveniment. Ei vor sci sĕ dea serbărei nóstre culturale splendórea cuvenită, presentându-o în faţa lumei dinafară într'un mod demn şi potrivit cu aspiraţiunile şi luptele nóstre pentru cultura naţională.

La Lugoş se vor întruni fraţĭ cu fraţĭ din tóte unghiurile ţĕrei; acolo se va înfăţişa flórea poporului român bănăţén pentru a da nouĕ dovedĭ de talentul şi aptitudinele sale prin întrecerea imposantelor corurĭ de plugarĭ; acolo se va da o nouă dovadă, că poporul român scie sĕ se însufleţéscă pentru cultură şi progres, ér streinilor li-se va da cu o ocasiune mai mult pentru a se convinge, că un astfel de popor are viitor.

Eată pentru ce ţinem noi, ca serbărilor din Lugoş sĕ li-se dea splendórea, ce se cuvine a li se da din partea unui popor, care luptă pentru limba şi cultura sa naţională!

Vom fi mândri, când vom puté constata, că nu ne-am înşelat în aşteptările nóstre. Vom fi mândri mai ales, când vom puté sĕ ne convingem, că Românii din tóte unghiurile n'au întârdiat de-a da dovedĭ de interesul ce-l pórtă şi trebue sĕ-l pórte faţă cu acéstă instituţiune la noi unică în felul sĕu, menită a ridica poporul la o stare mai fericită prin cultură şi lumină.

Acestea tóte ating însĕ mai mult partea formală a lucrului. Ce privesce esenţa, activitatea propriă a Asociaţiunei, acésta póte orĭ-cine s'o vadă din oglinda, ce ni-o presentă raportul de mai jos al comitetului Asociaţiunei despre activitatea sa în anul espirat.

Se vor bucura Românii când vor vedé, că pe lângă tótă greutatea timpurilor, prin carĭ trecem, stindardul Asociaţiunei nóstre flutură încă cu mândriă, indicând progrese, — deşi micĭ, dér sunt progrese!

Dér s'au sporit relele 'n ţéră, s'au înăsprit loviturile îndreptate în contra culturei nóstre naţionale, ba ele amenință acum chiar şi acéstă Asociaţiune! Şi cu cât aceste lovitur̆ sunt mai aspre şi mai simţite, cu atât mai marĭ sunt cererile şi pretensiunile, ce cu drept cuvênt le are astădĭ poporul român dela acéstă primă şi aprópe singură instituţiune de cultură naţională, ce ni-a mai rĕmas.

Ar fi decĭ o mare greşélă, décă ne-am mulţumi cu progresele de până acum. Alte lupte, alte progrese aştéptă trebuinţele timpului de adĭ dela Asociaţiunea transilvană. Ea trebue sĕ-şĭ întindă activitatea sa cu tot dinadinsul în straturile poporului şi sĕ facă, ca sĕ nu mai esiste colibă ţĕrănéscă locuită de Român, în care sĕ nu străbată radele sale binefăcĕtóre de lumină şi cultură românéscă.

Numai când va atinge acest punct va fi Asociaţiunea transilvană la înălţimea ei.

Şi pentru ca sĕ ajungă aci, trebue ca organele sale de prin oraşe şi sate,—înţelegem adecă comitetele despărţĕmintelor, carĭ representă Asociaţiunea în faţa poporului şi carĭ stau în nemijlocită atingere cu el,—sĕ muncéscă muncă dréptă şi seriósă, cum durere, puţine au muncit până aci.

Ajute Dumnedeu, ca lucrările adunărei dela Lugoş, în al căreia ajun ne aflăm, sĕ fiă încununate de róde mănóse pentru cultura naţională, atât de huiduită şi strîmtorată adĭ, a poporului român!

Raport general

despre activitatea comitetului central al „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român" în decursul anului 1895.

— Estras din raportul oficial —

I. Şedinţele comitetului. In decursul anului 1895, comitetul central a ţinut 24 şedinţe: 12 ordinare, 12 extraordinare. Numerii exhibitelor în 1895 au fost 570 (1894: 511). Conclusele adunării generale din anul trecut s'au executat tóte, afară de unele micĭ excepţiunĭ, a căror finalisare după natura lucrului se află încă în curgere. In special se amintesce, că în legătură cu hotărîrile adunării generale de mai înainte, comitetul central a luat stricte disposiţii pentru încassarea regulată a taxelor de membri pentru sporirea numĕrului membrilor şi pentru redactarea organului Asociaţiunii pe lângă un cuprins şi format mai corĕspundĕtor exigenţelor timpului modern. Şi crede a puté constata, că şi în punctul acesta s'a obţinut resultatul dorit.

Relativ la propunerea d-lui I. Costin, preot şi redactor în Sibiiu, în cestiunea explicării legilor statului pentru trebuinţele poporului, ce s'a transpus comitetului central spre studiare şi raportare se presentă raport special din partea comitetului cu exhibit separat. Er întru executarea conclusului pentru conferirea unui stipendiu de 100 fl. vre-unui tînĕr din munţii apusenĭ, ca sĕ urmeze o şcólă de sculptură în lemn séu pétră comitetul central a escris la timpul sĕu concurs, la care însĕ n'a reflectat decât un singur concurent, şi acela şi-a retras concursul, primind dela stat un asemenea ajutor. Rĕmânênd stipendiul vacant pro 1895/6, comitetul 'l-a votat drept ajutor pro 1895/6 tînĕrului Alexandru C. Liuba absolvent al preparandiei române din Caransebeş, de present elev la şcóla de belearte din München, şi a escris de nou concurs pentru conferirea stipendiului cu începutul anului şcolar viitor.

In legătură cu acestea se aduce la cunoscinţa onoratei adunărĭ generale, că noul comitet central al Asociaţiunii, ales în Blaşiu la 28 August 1895 pe un nou period de trei anĭ 1895—1898, s'a constituit îndată după adunarea generală şi a început activitatea sa. Er funcţionarii conform usului din trecut au întratt în funcţiune numai la 1 Ianuarie 1896. Dintre membrii noului comitet însĕ d-l Alexandru Lebu n'a primit mandatul adunării generale din considerare la cele întêmplate cu ocasiunea alegerii sale în comitet, ci 'şi-a presentat dimisia cu datul 15 Septemvre 1895.

Alegerea preşedintelui Asociaţiunii *Ioan M. Moldovan*, vicariu general în Blaşiu, şi a vice-preşedintelui Dr. Ilarion *Puşcariu*, vicariu archiepiscopesc în Sibiiu, sĕvêrşită în aceeaşĭ adunare, după-ce s'au făcut paşii necesarĭ în sensul § 11. din statute, s'a luat spre scire din partea ministerului regesc prin rescriptul sĕu din 14 Noemvre 1895, Nr. 95136. De-asemenea s'a luat spre scire alegerea d-lui Dr. Gustav Weigand, profesor de universitate în Lipsca, de membru onorariu al Asociaţiunii. In urma acesteia avem satisfacţia a numĕra astădĭ între membrii onorarĭ ai Asociaţiunii şi pe acest bărbat erudit şi devotat cultivător al limbii şi literaturii române.

Cu privire la statutele cele nouĕ, votate de adunarea generală precedentă şi aşternute ministeriului de interne spre aprobare la 12 Septemvre 1895, se presentă din partea comitetului central raport special pe lângă exhibit separat. In fine se constată, că relativ la stipendiile şi ajutórele conferite dela Asociaţiune, s'a susţinut praxa de până aci, adecă s'au lăsat în folosinţa stipendiştilor, carĭ n'au terminat încă studiile, dér au dovedit sporiu bun şi purtare corĕspundĕtóre. Er stipendiile

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Biancha Delmonte.

(Novelă istorică)
de
Petre Broşteanu.

Cine n'a cetit încă despre sĕrile line şi plăcute de vară sub cerul albastru al Italiei, şi despre dulcéţa petrecerii pe corsele şi pieţele oraşelor acestui pământ clasic?... Lumea retrasă cât ţine arşiţa dilei, oraşele par a fi mórte, părăsite, stradele lor góle, amorţite în adênca tăcere. Dér cu apunerea sórelui se deschid de-odată uşile şi ferestrile spre a lăsa întrare liberă aerului rĕcoros: stradele reînviă, cete întregĭ de bărbaţi şi femei curg spre pieţele şi grădinele publice, musicele îşĭ încep concertele lor, icĭ se aude o voce cântând o melodiă plăcută de amor şi de viéţă; mai încolo rĕsună în tăcerea nopţii aria mandolinatei, lumea se agită, rîde şi petrece voios până încolo după medul nopţii.

Tot astfel era la Roma, într'o séră din luna lui Iunie, înainte de asta cu vre-o 29 ani; nu se vedea, decât viéţă şi veseliă, amor şi plăcere; tóte acestea însĕ erau numai pe de-asupra. erau numai valul, sub care vieţuia tirănia şi apĕsarea, dér şi conspiraţiunea şi rĕsbunarea. — Vom vedé!...

Pio Nono era încă suveranul Romei şi al patrimoniului Sft. Petru; de-ocamdată tóte încercările Italiei june, cu bĕtrânul Garibaldi în frunte, pentru împlântarea tricolorului italian pe capitolul cetăţii eterne, rĕmaseră deşerte. Déră Italia jună nu despera, ea lucra, lucra din resputerĭ şi se prepara pentru continuarea luptei spre realisarea visului ei sublim. Cetăţile, oraşele, până şi satele cele mai depărtate rĕsunau mereu de strigătele de Unire ale patrioţilor italienĭ; tóte clasele societăţii italiene lucrau într'un înţeles pentru marea operă a creaţiunei unui stat italian, unit şi puternic; bĕtrânĭ şi junĭ, siniorii şi siniorinele jurau pe simbólele cele mai sublime, de-a nu cruţa nimic, a jertfi tot ce e omului mai sfânt şi mai scump: viéţă, avere, onóre, totul pentru a scăpa unicul odor: „patria", patria lor, altă-dată domnitórea lumii, patria Cesarilor, patria lui Dante şi a lui Petrarca, din abisul infernal, la care era adusă prin inimicii tradiţionalĭ ai gintei latine.

Tóte încercările de precauţiune, sistemul întreg de spionagiu al organelor papale erau zădarnice; preoţii, acéstă armată a lui Pio Nono, strigau neîntrerupt bătându-se pe pept: „mea culpa", se închinau la altare şi icóne, şi sărutau papucul lui Pio-nono; déră tot-odată conspirau de-o-potrivă cu lumea laică pentru idea patriotică a unităţii italiane. — „Italia fără Roma nu este; Italia numai cu Roma póte ea sĕ fiă!" rĕsuna dintr'un colţ până la celalalt şi din rĕsunete se formau dogmele pentru creaţiunea statului italian.

Era óre de mirare, décă şi juna contesă Biancha, gentilla, fecióră a bĕtrânului conte Giovane Delmonte, îmbrăţişa şi ea cu entusiasm nobila ideiă de eliberare a iubitei sale patrie din ghiarele obscurantismului, şi nutria şi ea visul ei despre o Italiă mare şi independentă de nemurĭ străine?

Pierdêndu-şĭ contele Delmonte pe soţia sa Angelica din nobila familiă Farnese, după o viéţă conjugală de abia 6 anĭ, îi rĕmase ca un odor de aducere aminte din acea epocă neuitată a unui traiu fericit, fiica sa *Biancha*, în etatea fragedă de abia 5 anĭ şi asupra acesteia îşĭ concentrase d'aci înainte tótă iubirea şi îngrijirea sa părintéscă.

Dér tótă iubirea, cu care îmbrăţişase bĕtrânul conte pe fiica sa, nu era în stare sĕ-i înlocuéscă soţia la crescerea fetei, şi astfel nu era mirare, ca tinĕra Biancha sĕ-şĭ însoţéscă în desvoltarea spiritului şi a inimei ei un caracter mai mult bărbătesc decât femeesc. A petrece dile întregĭ prin pădurile Abruzzilor, unde se afla cu tatăl ei la castelul lor de vară, îi era plăcerea cea maĭ mare; însoţită fiind de un servitor al casei, de bĕtrânul Giacomo, pleca des de dimineţă dela castel, străbătea diua întrégă pădurile şi munţii dimprejur după vênat, şi abia séra se întorcea érăşĭ la castel, de multe-orĭ încărcată cu vênat, pe care apoi îl împărţia pe la familiile mai sĕrace din satul Delmonte, proprietatea castelului de acelaş nume.

Astfel se oţeli caracterul ei şi deveni

vacante s'au conferit de nou prin concurs, în sensul literelor fundaționale.

II. Şcóla Asociațiunii. Şcóla civilă de fete cu internat și drept de publicitate a Asociațiunii se află în normală desvoltare spre deplina mulțămire a factorilor competenți. In decursul anului școlar 1895/6 au fost inmatriculate 72 eleve în cursurile ordinare și 8 în cursul complementar, cu totul 80 eleve. In internatul școlei au fost adăpostite în acest an 60 eleve, dintre carĭ 2 au frecuentat școla elementară a Reuniunii femeilor române din Sibiiu.

Instrucțiunea s'a provĕḑut prin corpul didactic din anul trecut întregit conform Statutului de organisare al școlei cu următórele puterĭ nouĕ: d-şóra *Eugenia Iovescu* din Caransebeș, absolventă a preparandiei superióre din Budapesta, cu examen de cualificațiune pentru școlele civile, învĕțătóre ordinară provisoriă, și d-ra *Aglaida Băcillă* din Mĕrul, absolventă a preparandiei și școlei superióre industriale din Szabatka, învĕțătóre suplentă din 1 Septemvre 1895 până în 31 Ianuarie 1896, când la cererea sa propriă a fost dispensată dela postul sĕu și înlocuită prin d-şóra *Maria Cioban* din Roșia-Abrudului, cu esamen de cualificațiune pentru școlele civile.

Comitetul a exercitat dreptul sĕu de supraveghiare prin vice-președintele Asociațiunei ca delegat al sĕu și constată, că mersul învĕțămêntului, spiritul școlei și internatului a fost deplin mulțămitor.

Din ratiociniul școlei și al internatului, presentat de direcțiunea școlară se constată, că percepțiunile au ajuns în acest an suma de 22,076 fl. 87 cr., ér erogațiunile suma de 21,609 fl. 53 cr. — și a resultat la finea anului un sald activ de 467 fl. 34 cr., avênd încă o restanță de incassat pro 1895/6 în suma de 863 fl. 03 cr.

III. Averea Asociațiunii. Venitele fondului general în 1895 au fost *18,594 fl. 67 cr.* erogațiunile: *10,474 fl. 37 cr.* resultând la finea anului un sald de 8120 fl 30 cr. — Averea fondului general a fost la finea anului 1895: **132,564 fl. 11 cr 85,000 lei.** Intréga avere administrată de comitetul central al Asociațiunii a fost: **175,661 fl. 20 cr. și 85,000 lei.** Față de anul precedent **un crescămênt de 17,928 fl. 02 cr.**

Intre venitele extraordinare amintim stipendiul d-nei *Zinca Roman*, vĕduvă soție de advocat în Făgăraș, întemeiat în memoria fericitului sĕu soț Ión Roman, în suma de 240 fl., pro 1895/6 și 1896/7.

Despre fundațiunea fericitului advocat *George Filep* din Tășnad se noteză deocamdată numai atâta, că pertractarea lăsĕmêntului e încă în curgere și că representantul Asociațiunii în acestă afacere este d-l Andrei Cosma, advocat în Șimleul Silvaniei.

IV. Donațiunĭ. Din anul 1895 avem sĕ înregistrăm o singură donațiune făcută în favorul Asociațiunii, anume: 1000 fl. votată de institutul de credit și economii „*Albina*" din Sibiiu pentru trebuințele curente ale școlei civile de fete a Asociațiunii.

V. Membrii Asociațiunii. La finea anului 1895 au fost: 1) Membrii fundatorĭ: 72, (1894: 73); 2) Membrii pe viéță: 171, (1894: 162); 3) Membrii ordinarĭ cu taxă anuală: 668 (1894: 412); carĭ au solvit deja taxele pro 1895.

VI. Biblioteca Asociațiunii. Biblioteca Asociațiunii la finea anului espirat a constat în general din 3306 opurĭ în 9773 tomurĭ, 5782 broșurĭ și 15 charte, față cu 3232 opurĭ în 7389 tomurĭ, 5521 broșurĭ și 15 charte dela finea anului 1894.

VII. Publicațiunĭ literare. La adunarea generală ținută în anul trecut în opidul Blașiu s'a presentat propunerea, că secretarul I sĕ facă în fiă-care an pentru adunarea generală un raport detaiat despre literatura română produsă pe teritorul Ungariei, în care raport „Asociațiunea sĕ se pronunțe definitiv și asupra chestiei: care a fost în anul, asupra căruia raportéză, cea mai bună operă tipărită românéscă" și acestei opere sĕ i-se confere un premiu de cel puțin fl. 300. —

Adunarea generală, ocupă atuncĭ în mod extra-ordinar cu noul proiect de statute, nu a putut intra în desbaterea acestei propunerĭ, ci a predat-o comitetului central „spre posibilă considerare".

Comitetul central după studiarea temeinică a cestiunii a enunțat în ședința sa din 2 Ianuarie a. c., că realisarea propunerii, astfel cum a fost formulată la Blașiu, nu o află folositóre, pentru-că de-o parte adunarea generală nu are însușirile unei corporațiunĭ literare, care — abstragênd dela scurțimea timpului, de care dispune, — ar puté întra într'o aprețiare critică și detaiată a operelor apărute în decursul unui întreg an, ér de altă parte premiarea prevĕḑută în propunere pe lângă multe alte inconveniente nu ar atinge scopul dorit, pentru-că nu ar contribui la sporirea producțiunii nouĕ literare.

Comitetul central a decis decĭ, ca premiile Asociațiunii, — care păn' atuncĭ, până când nu se va puté organisa în sensul noului proiect de statuta și ca corporațiune literară, trebue sĕ se restringă mai ales la sprijinirea literaturii, — sĕ se confere și în viitor pe cale de concurs si pe basa de recensiunĭ critice, lucrate de bărbațĭ de specialitate.

De altă parte însĕ comitetul central a recunoscut necesitatea, ca Asociațiunea și in actuala ei organisațiune de corporațiune mai mult culturală, sĕ urmărescă cu mai mare atențiune literatura nóstră națională, care este un factor principal al înaintării poporului român.

Din acest motiv a decis ca secretarul I, sĕ facă în fiă-care an un raport general despre întréga producțiune literară de pe teritorul Ungariei, care raport — fără a întra într'o aprețiare critică a operelor singuratice, — sĕ arete în liniamente generale direcțiunea mișcării nóstre literare, sĕ cerceteze décă acéstă direcțiune corĕspunde trebuințelor nóstre reale și sĕ designeze atât terenul, unde producțiunea literară este avisată la sprijin, precum și mijlócele, prin carĭ Asociațiunea ar puté contribui la înaintarea ei.

VIII. Despărțĕmintele Asociațiunii. Dintre 33 despărțĕminte ale Asociațiunii următórele susțin cu zel laudabil relațiunile normate de statut cu centrul și poporul nostru, și anume: Abrud, Alba-Iulia, Bran, Brașov, Brad, Blașiu, Cohalm, Deva, Dicio-Sân-Mărtin, Făgăraș, Hațeg, Mediaș, Murĕș-Ludoș, Murĕș-Oșorheiŭ, Năsĕud, Reghin, Orăștiă, Sebeșul săsesc, Selişte, Sibiiu și Șimleul Silvaniei. Activitatea acestora pe teren cultural și economic în sînul poporului nostru produce resultate îmbucurătóre și face onóre instituțiunii nóstre culturale. Ceea-ce se propune a se lua cu recunoscință spre scire.

N'au dat nicĭ un semn de viéță în 1895 următórele despărțĕminte: Agnita, Betlean, Ciachi-Gârbău, Deeș, Elisabetopole, Gherla, Mociu și Turda. Se observă însĕ, că unele dintre aceste despărțĕminte reclamă o nouĕ arondare a cercurilor, mai corĕspundĕtóre stărilor actuale. In acésta privință urmând aprobarea statutelor celor nouĕ, comitetul central nu va întârḑia a lua mĕsurile de lipsă în conțelegere cu direcțiunile despărțĕmintelor.

IX. Propunerĭ. Supunênd acest raport aprețierii onoratei adunărĭ generale, dimpreună cu aclusele sale, rugăm onorata adunare generală sĕ binevoéscă: *a)* a lua spre scire raportul general pro 1895; *b)* a declara de membrii Asociațiunii pe cei primițĭ de comitetul central și provĕḑuțĭ cu document de legitimare. *c)* a da expresiune condolenței pentru membrii rĕposațĭ ai Asociațiunii. *d)* a da absolutoriu pentru ratiociniile Asociațiunii pro 1895; *e)* a aproba proiectul de budget al Asociațiunii pro 1897; *f)* a primi propunerea referitóre la activitatea literară viitóre a Asociațiunii; *g)* în fine a întregi comitetul central pe restul periodului 1895—1898, prin alegerea unui membru ordinar și a controlorului.

Sibiiu, din ședința comitetului Asociațiunii transilvane ținută în 13 August 1896 n.

Iosif Sterca Șuluțiu, m. p., president ad hoc. Dr. Vasile Bologa, m. p., secretar II.

Lucaciu cu biciul în mână!

Rĕsună aerul de strigătele de durere, ce ies din sînul prigonitului nostru popor.

Ce fac fruntașii lui cărturarĭ în astfel de vremurĭ de grea năvală?

Se cértă și se'njură unii pe alții!

Nu putem ḑice acésta despre toțĭ, dér de un timp încóce unde se mișcă ceva între noi acolo ai puté sĕ te rămășescĭ, că e vr'o crânditță. Ce va sĕ ḑică asta?

Ce va sĕ ḑică décă acum și Vasilie *Lucaciu* năvălesce cu înjurăturile cele mai murdare asupra soților sĕi de odinióră? décă se ridică în contra „Tribunei" și a celor dimprejurul ei, îĭ numesce „*mișei*" și „*canalie*" amenițându-i că-i va scóte *cu biciul* din „sanctuarul" național?

Mĕi! mĕi! da ce l'a apucat pe părintele Lucaciu ca sĕ ia biciul și sĕ dea fără milă în frații sĕĭ?

E turbat părintele dela Șișeștĭ pentru că, ḑice el, „Tribuna" l'a vorbit de rĕu, într'o corespondență dela Baia-mare, ce-a publicat'o despre el, și „a greșit" astfel împotriva lui.

O Dómne! dér câte nu a greșit Vasilie Lucaciu încă de pe vremile când scotea primejdiósa fóiă clericală reacționară, pentru care primea banĭ nu dela mai marii bisericei sale române, ci dela străinĭ, — până în ḑilele din urmă când se făcu ortacul unui Pazmandy și unélta uneltelor politice, carĭ vréu sĕ ne destrame pe noi Românii de dincóce prin desbinărĭ, pentru ca sĕ slujéscă unor interese, ce au fost și sunt strĕine de noi și de desvoltarea nóstră, aicĭ în creerii Carpaților!

A căpĕtat părintele Lucaciu *poruncă* „sĕ pașéscă în acțiune", adecă sĕ încépă sĕ lucreze cum este voia stăpânilor sĕi, cum este voia celor ce'l jócă ca pe un urs purtându'l de lanț.

Lumea credea, că dr. Vasile Lucaciu, odinióră privit ca un luptător al poporului, este și om cu blândeță, cu bunătate a inimei, cu simțĕminte nobile și generóse. Când el însĕ vine și în scrisorile sale, ce le publică în fóia dela Orăștiă, strigă că „*gata e biciul*" cu care vrea sĕ alunge pe frații sĕi dela „Tribuna", pe carĭ îl înjură cu cuvintele „mișei" „miserabilĭ" și „*canalie*", atuncĭ nimenĭ nu'l va mai cunósce, atuncĭ nu putem decât sĕ'l plângem ca pe un suflet mic, om al vrajbei și rĕsbunător.

N'ai ce'i face însĕ décă are poruncă sĕ se rupă cu totul de soții sĕi de odinióră, căcĭ așa s'a hotărît în sfatul companiei dela Bucurescĭ Slavicĭ-Brote, la care s'a tocmit și Lucaciu, ca sĕ scótă acum o *altă „Tribună"*, cu care sĕ lucre pentru politica ce ni-a sfătuit Slavicĭ în broșura sa sĕ o facem, vênḑênd lui Banffy drepturile nóstre pentr'un blid cu lăturĭ.

Dér cum putea altfel sĕ facă Lucaciu lumea română sĕ crédă, că acum neapĕrat trebue sĕ fiă curmată viéța „Tribunei" din Sibiiu, pentru-ca sĕ pótă eși o altă „Tribună", cu banii nu scim ai cui, care sĕ laude și sĕ prémăréscă în fiă-care ḑi pe „marele luptător al românismului Lucaciu", pe „genialul diplomat rĕșinărean Brote", și pe „neîntrecutul politician de cauciuc Slavicĭ" etc.?

Lucaciu nu iartă nimic „Tribunei"; o singură „greșélă" e de-ajuns ca sĕ-i taie capul, căcĭ așa stă scris în porunca ce i-a venit, că trebue sĕ încépă „acțiunea" cu strigarea: mórte „Tribunei" celei pĕcătóse

---

o fetișóră frumósă, cu o statură de Junone și cu o față plină de trăsăturĭ caracteristice: blândeța și nobleța inimei împreunate cu tăria sufletului și agerimea spiritului. Trăind într'un aer liber, a învĕțat ușor a prețui libertatea și la tot pasul venind în atingere cu poporul țĕran, avea adeseorĭ ocasiune a-l cunósce și a-i studia însușirile sale bune și rele. Insĕ ceea ce îi strîngea inima de durere și de întristare era misera stare culturală a țĕranului, era nesciința, în care îl ținuse stăpânirea de-atuncĭ în interesul esploatării; sciind bine, că un popor numai până ce se află în starea primitivă a neculturei se póte despoia, căcĭ dênsul nu scie a se apĕra și cade victima viclénului învĕțat.

Vedea Biancha, cum gemea poporul cum scădea în sĕrăcia și ajungea mereu la starea de cerșitor, la starea lazaronilor, carĭ acoperiau piețele și stradele orașelor, incomodând pe trecătorĭ cu strigătele lor de „un baiocho signor". Apoi când îșĭ aducea aminte de trecutul glorios al acestui popor decăḑut, și când făcea o asĕmĕnare între starea de altădată și cea de astădĭ, atuncea 'i se revolta inima de desperare și neîntrerupt se gândea și se întreba: óre n'ar fi nicĭ un mijloc de a scăpa iubita sa patriă din decadența totală!... Intr'o ḑi primblându-se ea singură prin parcul castelului și cufundându-se érășĭ în cugete, vedù de-odată un băiat, ce-i eșise înainte și-i dete un bilet, făcêndu-se îndată nevĕḑut, pe când Biancha cetia biletul.

Biletul conținea numai puține cuvinte și suna astfel:

„*Contesă*, Respectuos sunteți invitată a vĕ afla astădĭ la óra 6 după améḑĭ sub stejarul vechiu, care se află la încrucișarea drumurilor din pădurea vecină castelului D-Vóstrĕ; așĭ dorì, că, décă se póte, sĕ veniți singură, ér décă cumva vĕ va însoți bĕtrânul Giacomo, apoi așĭ îndrăsnì! a vĕ ruga, ca sĕ-l lăsațĭ într'o depertare de ḑisul stejar, de unde ar puté, décă voițĭ, sĕ vadă tóte, dér sĕ nu înțelégă vorbirea nóstră. Se cere absolută tăcere.

Avețĭ, vĕ rog, încredințare precum cu încredere și cu devotament vĕ aștéptă": — „*Un patriot*".

— „Ce va sĕ ḑică acésta? se întreba juna Biancha, cetind și recetind biletul de mai multe-orĭ; însĕ fără a afla firul tainei se întórse sĕ vadă pe aducătorul acestui bilet, căutându-l prin parc și pe afară, dér tóte erau în dar, nicĭ o urmă de el.

Către óra 6 séra, juna contesă poruncì sĕ 'i se aducă calul, se urcă pe dênsul; bĕtrânul Giacomo stete și el cu calul sĕu gata spre a-l încăleca, când contesa-i ḑise: Pentru astă-dată rĕmâi acasă, bĕtrânule, voi se fiu singură, mĕ duc numai pentru un moment, îndată re'ntorc.

— „Prea bine signora!" rĕspunse Giacomo, deschiḑênd pórta castelului și stând aci până ce eșise Biancha din curte. Ea se îndrepta spre vale, ér el se întórse la locuința sa.

Apropiindu-se de stejarul vechiŭ, Biancha, îșĭ îndrepta privirile în direcțiunea stejarului, unde vĕḑù un bărbat în etate de vre-o 35 anĭ de-o statură mijlocia, îmbrăcat în costum de tótă eleganța, eșind de sub umbra stejarului și apropiindu-se de dênsa. Fața lui îi era cu totul necunoscută însĕ trăsăturile feței sale trebue sĕ fi fost dintre acele, carĭ insuflă la prima vedere încredere și simpatiă, căcĭ ajungênd lângă dênsul și privind drept în ochii cei marĭ și melancolicĭ, ea 'l salută ca pe un cunoscut bun cu un suris plăcut.

— „Ei, vedețĭ signore, póte că nu e cuviincios, dér totușĭ am urmat invitațiunei D-vóstrĕ!"

Cu ajutorul străinului se dete jos de pe cal. La moment eșì un om îmbrăcat în livra de lacaiu, luà calul și se depărtà cu dênsul.

— „Ah, cât mĕ simt de fericit, contesă! căcĭ ațĭ rĕspuns *nu* la invitarea mea, ci la aceea a nefericitei nóstre patrie", — îi ḑise străinul, aplicând o sărutare pe mâna ce-i întinsese contesa. „Fi bine-venită în numele scumpei nóstre Italie, care vĕ trimite prin mine salutările și bine-cuvêntările ei pentru inima nobilă și simțemintele patriotice, de carĭ este pĕtrunsă și înflăcărată gingașa strănepótă a gloriósei familie Delmonte! — Permitețĭ-mĭ însĕ, înainte de tóte sĕ vĕ spun, că contele Giusepe Mancini are deosebita fericire, de-a vĕ întimpina

şi tuturor din jurul ei lovituri de cărbaciŭ!

Frumósă chiemare pentr'un Lucaciu sĕ se facă sbirul fraţilor sĕi!

Noi l'am întreba decă nu-i este ruşine înaintea lui Dumnedeu şi a naţiunei de un asemenea rol? Der vĕdênd cât de mult l'a turburat mânia şi simţul de resbunare, ne rugăm lui Dumnedeu sĕ-l ierte şi sĕ nu-l pedepséscă luându-i tóte minţile!

Revistă politică.

La visita părechei imperiale rusescĭ în Viena. Se anunţă din capitala Austriei, că acolo deja au început a-se face marĭ pregătirĭ pentru primirea Ţarului şi a Ţarinei. La dorinţa espresă a Majestăţii Sale monarchului nostru, va fi postată la gara de Nord o companiă de onóre a regimentului Alexandru I Nr. 2, cu steag şi musică. In salonul gărei se vor înşira dignitarii militarĭ. Pe stradele, carĭ vor fi percurse de înalţii óspeţĭ, vor fi postaţĭ soldaţĭ în şpalier sub comanda contelui *Uxküll*. Când Ţarul va cobori din tren, musica va cânta imnul rusesc, şi tot aşa vor face şi celelalte musicĭ militare, când M. M. L. L. vor trece pe dinaintea lor. In timpul, cât va petrece părechia imperială ruséscă în Viena, soldaţii garnisonei vor puté ieşi în public numai îmbrăcaţĭ în uniforme festive. Revista militară în onorea Ţarului se va ţiné în 28 c. pe câmpul Schmelz, la care vor lua numai aceia parte, carĭ vor fi invitaţĭ espres de către comandantul corpului de armată din Viena.

*

Logodna moştenitorului de tron italian cu princesa Elena, fiica prinţului Nichita al Muntenegrului s'a sĕvêrşit Marţa trecută în Cetinje, capitala Muntenegrului. Tinerii fidanţaţĭ au primit telegrame de felicitare dela monarchul Austriei, împĕratul Germaniei, dela Ţarul, regina Angliei etc. Diarele italiane anunţă, ca un lucru fórte probabil, că la cununia tinerei părechĭ, ce se va celebra în Decemvre c. în Roma, vor lua parte şi Ţarul Rusiei şi împĕratul Wilhelm al Germaniei.

*

Darul Ţarului. Sĕptĕmâna trecută s'a petrecut un lucru fórte curios în feliul sĕu: adecă ambasadorul rusesc din Viena, contele *Kapnist*, a încunosciinţat pe ministrul de esterne austriac, conte *Goluchowski*, că Ţarul Rusiei l'a însărcinat sĕ ofere în numele sĕu museului naţional maghiar din Budapesta *„sabia lui Rakoczy“*, proprietatea museului împĕrătesc „Hermilag“ din Petersburg, care la rugarea Maghiarilor a fost espusă în esposiţia milenară din Budapesta. Sabia aceea, pe care se află inscripţia „George Rakoczy II 1640“, a fost dăruită la 1848 de către damele maghiare din Ardeal generalului Bem, comandantelui bandelor revoluţionare din Ungaria. Când apoi Ruşii năvăliră asupra lui Bem, luară ca pradă şi acea sabiă, care în modul acesta ajunse în museul curţii rusescĭ.

*

Crisa în ministeriul bulgar. Dilele trecute a demisionat ministrul de resbel bulgar *Petrow*, din causă, că s'ar fi opus dorinţei principelui Ferdinand de-a rechiema pe oficerii bulgarĭ emigraţĭ în Rusia. Acuma însĕ iasă la ivélă, că la dimisiunea lui a avut mare parte princesa Maria Luisa, care e fórte gelósă pe soţia estraordinar de frumósă a ministrului demisionat. Se dice, că Maria Luisa de mult şi-a manifestat antipatia sa faţă cu Petrow, şi acum nu s'a odihnit pân' ce nu l'a scos din cabinet. Işi póte închipui orĭ cine, ce fel de stărĭ pot domni într'o ţéră, unde gelosia femeiéscă póte causa schimbărĭ în cabinet.

SCIRILE DILEI.

— 10 [22] August.

Asociaţiunea transilvană, după cum se scie, îşĭ va ţiné adunarea generală pentru anul acesta Joi, în 15 (27) August c. şi dilele următóre la Lugoşiu. De tóte părţile se arată mare interes faţă cu acéstă adunare, la care vor fi representate, după cum credem, aprópe tóte despărţĕmintele Asociaţiunei. Despărţĕmêntul I (Braşov) va fi representat prin d-l profesor Nicolae *Popea* şi d-l Dr. Valeriu *Branisce.*

—o—

La visita monarchului austriac în România. Pân'acum s'au mai luat următórele disposiţiunĭ cu privire la primirea M. Sale Impĕratului Austro-Ungariei: La Craiova, unde se va face prima recepţiune M. Sa Impĕratul Franciso Iosif va fi salutat de divizia a II de armată, care va fi înşirată în liniă de bătaie pe platoul de lângă gară şi pe care apoi Suveranul vecin o va trece în revistă. Aceeaşĭ primire i-se face M. Sale la Ploescĭ, cu ocasia trecerei în drumul spre Sinaia. La Ploescĭ Monarchul austro-ungar va fi salutat de divizia V de armată, care va staţiona pe platoul din apropierea gărei, divizie, pe care M. Sa o va trece de-asemenea în revistă.

—o—

Concurs între poeţii românĭ. In oraşul Alais (Francia, Gard) în Octombre viitor vor fi serbărĭ frumóse cu ocasiunea inaugurărei monumentului, ce din iniţiativa academiei alaisiane, se ridică în acel oraş, în onórea marelui fabulist frances Florian. Municipalitatea oraşului Alais a deschis un concurs între poeţii ţĕrilor latine cu mai multe premii. Sunt admişĭ prin urmare la acest concurs poeţii românĭ, în următórele condiţiunĭ: Poemul de orĭ ce estindere va fi, va avea de obiect lauda lui Florian, dulcele cântăreţ al Estellei şi Nemorin. Lucrările se vor trimite până cel mai târdiu la 10 (22) Septemvre pe adresa V. A. Urechiă, Sinaia. Lucrările vor fi cercetate şi clasate după merit de un juriu instituit în Bucurescĭ, compus din biroul Ateneului român. Cele 3 lucrărĭ declarate de mai mare valóre vor fi trimise în timp util la Alais, însoţite de traducerea în limba francesă. Lucrările ce se vor trimite vor avea un motto corĕspundĕtor, la un plic închis, în care va fi numele autorului. Nu se vor deschide decât plicurile lucrărilor premiate. Cele nepremiate se vor putea retrage după 15 Octomvre viitor dela cancelaria Ateneului român.

—o—

Esamene de primire se vor ţiné la scóla centrală de agricultură dela Herăstrău în 16 August st. v.; la scólele de meserii din Bucurescĭ şi Iaşĭ în 1 Septemvre st. v.; şi la scólele practice de agricultură din Strihăreţĭ, Armăseştĭ şi Roman în 16 Septemvre st. v.

—o—

Pentru elevii de meserii. La comitetul „Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor rom. din Braşov“ sunt vacante câte-va ajutóre pentru elevii de meserii, carĭ se află *în Braşov.* Doritorii de a se împărtăşi de aceste ajutóre, sĕ-şĭ aşternă petiţiile, cu documentele lor la preşedintele societăţii d. *N. P. Petrescu*, până la sfîrşitul lunei August st n.

—o—

Din Purcărenĭ ne trimite d-l învĕţător Nicolae *Natescu* o corespondenţă fórte lungă, în care rĕspunde la critica, ce 'i-s'a făcut în raportul esamenului dela scóla română din Purcărenĭ, publicat în numĕrul dela 16 (28) Iunie c. al fóiei nóstre. D-sa nu recunósce, că critica privitóre la persóna dênsului ar fi îndreptăţită. Se provócă la imprejurarea, că de când servesce ca învĕţător nicĭ-odată n'a fost dojenit din partea mai marilor séi, pentru-că dóră nu şĭ-ar fi făcut datorinţa, ba la esamenul din anul scolar trecut, şeful tractual l'a distins cu nota „deplin mulţămitor“. In fine declară d-l Natescu, că datorinţa faţă de scólă şĭ-o va face întot-déuna. Ne pare bine de acéstă declaraţiă a d-lui Natescu, şi dorim mult, ca în adevĕr sĕ-şĭ facă datorinţa, şi încă nu numai faţă de scólă, ci împreună cu ceilalţĭ cărturarĭ românĭ din Purcărenĭ sĕ premergă cu esemplu de unire şi frăţietate, făcênd sĕ înceteze odată certele şi neînţelegerile din popor, căcĭ timpul trebue folosit pentru înaintarea binelui obştesc prin muncă seriósă din partea tuturor, ér nu risipéscă timpul în certe şi zizanii.

Recolta în Rusia. După informaţiunile oficiale publicate, resultatul recóltelor în Rusia este următorul: diferitele felurĭ de grâu lasă de dorit. Paiul este fórte abondant, al sĕcărei este uşor. In Zona mărei Baltice, în basinul Volgei până la marea Caspică, recolta a fost bună. In provincia din Nord-Vest şi în basinul Dniepre este relativ bună. Recolta este rea în Sud şi mijlocie în Crimea şi Caucas.

o

Convocărĭ: Adunarea gen. a „Asociaţiunei transilvane pentru lit. rom. şi cult. pop. rom.“ conform §-lor 14 şi 21 din stat. Asociaţ. e convocată la Lugoş pe dilele de 27 şi 28 August n.

La acéstă adunare Românii sunt invitaţĭ sĕ ia parte în numĕr cât mai mare.

—o—

Musica orăşenéscă va concerta mâne, Duminecă, înainte de prând pe promenadă, ér séra la $7^1/_2$ óre va concerta la otel „Pomul verde“. Programul conţine 9 puncte, între carĭ două piese românescĭ. Intrarea 30 cr.

—o—

Ospeţii, carĭ vin la Braşov, pot afla cele mai bune, mai curate şi mai higienice odăi la **Villa Kertsch,** aflătóre pe promenada cea mare a oraşului, în nemijlocită apropiare de gara tramvaiului, aşa că nicĭ nu mai trebue birje. Odăi multe şi pe ales, clădite în stil modern şi elegant mobilate, cu aşternut nou, mobile nouĕ, serviciu promt, ér bacşişurĭ nu se dau. In grădină restaurant şi musică mai în fiă-care di. Se pot închiria odăi şi apartamente întregĭ cu luna, cu sĕptĕmâna şi cu diua, costând după plac dela 1 fl. până la 4 fl. la di.

SCIRI ULTIME.

Belgrad, 21 August. Regele *Alexandru* a felicitat şi telegrafice şi printr'o scrisóre separată pe principele *Nichita* din incidentul logodnei fiicei sale, *Elena* cu moştenitorul de tron italian *Victor Emanuel.* Tot odată regele a felicitat şi pe prinţul de corónă al Italiei. Aci se crede ca sigur, că regele Alexandru, cu ocasiunea visitei sale la curtea din Cetinje, se va logodi cu principesa Xenia, fiica cea mai tînĕră a părechei prinţiare muntenegrine.

Atena, 21 August. Diarul *„Asty“* anunţă, că în 18 c. au atăcat lângă Murichovo bande grecescĭ o trupă turcéscă. Lupta a durat două dile şi în fine Turcii au fost respinşĭ.

Budapesta, 21 August. După-ce veterinarii maghiarĭ au înaintat rapórte favorabile asupra stărei sanitare asupra porcilor din Serbia, se crede, că deja cu începutul lunei Septemvre se vor deschide graniţele ungurescĭ pentru importul porcilor din Serbia.

---

aicĭ sub umbrele acestui vechiŭ stejar, care în tinereţele sale a petrecut póte dile mai fericite ale poporului nostru; a vĕ întimpina ca pe trimisul Italiei june, spre a cere sprijinul D-vóstrĕ la lucrurile ei pentru eliberarea patriei de tiranii, carĭ o apasă cu atâta necruţare“.

— „Contele Mancini, conducĕtorul Italiei june din Roma“!? — esclamà contesa. „Cum de v'aţĭ obosit D-vóstrĕ până în pădurea Abruzzilor, pentru o femeiă simplă şi slabă; şi cu ce aşĭ puté eu, sermana de mine, servì causei poporului nostru?“

— „Precum cutrier Italia întrégă, aşa am venit şi aicĭ. Am venit sĕ cerşesc ajutor dela fiiĭ şi fiicele mult cercatei nóstre patrie, spre eliberarea ei, spre a organisa lupta, şi spre a da rolul care se cuvine fiă-cărui luptător.

„Am venit pentru-că se apropie momentul, când lupta o sĕ reîncépă; am venit, pentru-că Italia rĕsună deja de numele gingaşei contese Delmonte, de prima dintre primele fiice ale ei, destinată a luà partea cea mai însemnată şi mai delicată la lucrurile nóstre, şi am venit, în fine, pentru-că a sosit momentul, când Italia jună a decis a vĕ chiăma şi a vĕ cere sprijinul în acéstă luptă! Ah uşuraţi-mĕ, vĕ rog contesă, de-a vĕ mai aduce laude pentru a vĕ combate ceea ce aţĭ dis despre slăbiciunea caracterului femeesc, care credeţĭ, că v'ar puté împedeca! Nu, nu vĕ amăgiţĭ contesă, ci ridicaţi-vĕ privirile vóstre cu curaj şi uşor ne veţĭ puté d'aci înainte duce la realisarea sublimelor nóstre speranţe. Nu, nu vĕ obligaţĭ de a vĕ asigura, că Italia jună admiră însuşirile nobile şi caracterul firm al contesei Delmonte, şi că va binecuvênta óra, în care dênsa se va resolva a fi prima fiică a Italiei june!

Contesa Biancha se cugeta un moment, şi apoi rĕspunse contelui Mancini:

— „Vĕ mulţămesc, signore, pentru bunele simpatii, carĭ le nutriţĭ împreună cu amicii D-vóstrĕ pentru persóna mea; vĕ mărturisesc, că mĕ simt mândră de părerea măgulitóre, ce o aveţĭ despre mine; însĕ, surprinsă fără veste, şi adênc mişcată de nobilul *apel*, ce-l faceţĭ în numele nefericitei nóstre patrie, eu, deşi sciu, că nu voiŭ puté, la urmă se nu împlinesc cererea D-vóstrĕ, totuşĭ nu mĕ pot hotărî de-ocamdată la un rĕspuns decisiv. Bine-voiţĭ decĭ a vĕ afla mâne tot la acéstă óră aicea, cred, că până atuncĭ mĕ voiŭ puté decide într'un fel séu altul.

— „Primesc cu deplină încredere condiţiunea acésta, şi nu numai mâne, ci de'aci înainte în tóte dilele mĕ veţĭ afla aicĭ la órele 6, până când veţĭ afla de bine a-mĭ rĕspunde în mod afirmativ ceea-ce nicĭ că se póte altmintrelea, căcĭ o ţintă aveţĭ cu noi, contesă, şi dorul nostru este dorul Vostru!“

— „Ei bine, dér tatălui meu sĕ nu-i spun eu nimic despre acésta?“

— „Nu cred, că aţĭ face bine sĕ neliniştiţĭ inima onor. conte; am şi eu părinţĭ prea iubiţi, însĕ nicĭ în vis nu le vine în acéstă óră sĕ cugete, că unicul lor fiiu ar fi conducĕtorul Italiei june; sĕ lăsăm, conţesă, pe bĕtrânĭ în pace, cu atât mai liniştiţĭ lucrăm noi, Junimea Italiei, sciind că bĕtrânii nu se amestecă în lucrurile nóstre“.

— „Aşa-deră la revedere pe mâne, signore!“

— „La revedere, contesă“, rĕspunse contele Mancini, sărutându-i mâna, pe care i-o întindea Biancha.

Se dete un semn şi îndată apărù servitorul cu calul contesei; se urcà pe cal, cu ajutorul cavalerului conte, şi dispărù curênd pe calea, pe care a venit.

*

Trecù cam o lună dela întêlnirea contesei Delmonte cu marele conducĕtor al „Italiei june“ în pădurea Abruzzilor. De vre-o 14 dile deja se afla bĕtrânul conte cu fiica sa la Roma, redeschidêndu-şĭ salónele din grandiosul sĕu palat aristocraţiei romane, care alerga se vadă şi sĕ admire rara frumseţă şi înaltul spirit al junei contese Delmonte. D'arêndul se închinau urmaşii familiilor celor mai ilustre înaintea apariţiei fermecătóre a contesei, silindu-se din rĕsputerĭ a-i insufla amor şi a-i căştiga inima, însĕ tóte erau în dar, la tóte încercările seducĕtóre, la tóte linguşirile, Biancha nu avea, decât un rĕspuns:

Serbările dela Rodna.

Cetitorilor diarului nostru de Dumineca este cunoscut, că în diua de 17 August st. n. Românii din Rodna şi din fostul district al Năsĕudului au arangiat marĭ serbărĭ în onórea ilustrului bărbat eşit din sinul lor, d-l *Florian Porcius*, cavaler al ordului de fier cl. III, vice-căpitan emerit, membru al Academiei române etc., din incidentul jubileului sĕu de 80 de anĭ.

Serbările, după cum ni se raportéză, au fost impunĕtóre. In presĕra dilei s'a arangiat în onórea jubilarului un mare conduct de torţe, cu concursul corului reuniunei române de cântărĭ şi a musicei din Bistriţa. Adevĕratele serbărĭ au urmat însĕ numai Dumineca, în diua a doua, când s'a ţinut mai întâiŭ adunarea generală a Despărţĕmĕntului năsĕudean al Asociaţiunei sub presidiul d-lui vicar Dr. Pop. După adunare urmă felicitarea jubilarului şi predarea unei adrese, despre care ni-se raportéză următórele:

Rodna vechiă, August 1896

O deputaţiă de 15 persóne a invitat pe iubilarul în grădina bisericei, unde la sosire a fost primit cu strigăte însufleţitóre de „sĕ trăéscă“, carĭ păreau a nu se mai sfîrşi. Iubilarul sta în faţa nóstră. Inalt şi impunĕtor ca un brad de munte, bĕtrân la anĭ, dér vecĭnic tinĕr la suflet, cu barba albă venerabilă, în inimă cu calda iubire de neam şi patriă. Jur împrejur de el steteau sute de ómenĭ, dómne, domnişóre şi domnĭ. Alăturea cu advocatul stetea ţĕranul dela plug, — toţĭ egalĭ, toţĭ fraţĭ, în faţa măreţului moment.

Cu voce mişcată începù Rev. D-n vicar Dr. Ioan *Pop* vorbirea de felicitare, o vorbire caldă, din a cărei fiă-care cuvĕnt transpirau iubirea şi sentimentele de adâncă mulţămită a tuturor celor de faţă, a tuturor, carĭ absenţĭ cu trupul, cu inima însĕ erau alăturea cu noi.

Apoi d-l Dr. *Ciuta* a cetit adresa provĕdută cu mii de subscrierĭ, o adresă înălţătóre legată frumos în piele roşiă în celea patru cornurĭ cu florile descoperite de iubilarul, lucrate tóte în mod artistic şi aur şi argint, ér în mijloc cu un monogram frumos tot din aur şi argint. Momentul predărei adresei a fost eternisat prin d-l fotograf Roşu, care a voit sĕ păstreze cel mai măreţ moment al serbărilor pentru timpii viitorĭ.

„Domnilor“, a rĕspuns apoi iubilarul cu o voce tremurândă „onórea şi ovaţiunea, ce mi se face de prea On. D-vóstrĕ m'a impresionat în aşa mĕsură, încât nu pot afla cuvinte, prin carĭ sĕ-mĭ esprim recunoscinţa şi gratitudinea în mod corespundĕtor şi după cum aşĭ dori din inimă. Vĕ rog decĭ respectuos sĕ bine-voiţĭ a primi cea mai adâncă mulţămită din partea mea, poftind tot-odată ca Atotputernicul sĕ vĕ dăruéscă şi pe On. D-vóstrĕ cu viéţă îndelungată până la celea mai adâncĭ bĕtrâneţe în deplină sănĕtate, fericire şi îndestulire. Adresa, pe care aţĭ binevoit a mi-o dedica, o primesc cu cea mai mare bucuriă, plăcere şi satisfacţiune, o primesc ca un gaj al sentimentelor de iubire şi afecţiune din partea prea On. D-vóstrĕ şi a poporului din acest ţinut, şi o voiŭ păstra ca un odor scump până la finitul vieţii mele, lăsându-o de moştenire urmaşilor mei ca o relicuie spre aducere aminte de graţiositatea, cu care m'aţĭ onorat în diua de adĭ. Recomandându-mĕ bună-voinţei şi iubirei prea On. D-vóstrĕ, vĕ mulţămesc încă odată din tótă inima şi din tot sufletul“.

Intreg publicul de faţă l'a petrecut apoi până la locuinţă, unde 'i s'a servit un splendid dejun, după care apoi toţĭ s'au depărtat spre a se întruni din nou la 2 óre în sala şcólei, spre a lua parte la banchetul dat în onórea iubilarului.

Sala, frumos decorată cu brad verde era plină, încât publicul abia mai încăpea. Impresiă fórte bună a făcut păretele din fund, unde atârna sub un frumos arc, — în mijlocul căruia erau scrise cu brad literile F. P. (Florian Porcius) portretul iubilarului, ér în stânga şi drépta portretului tot cu brad era scris anul nascerei 1816 şi anul iubileului 1896.

La banchet au luat parte peste o sută de persóne, între carĭ o frumósă cunună de dame. Şeria toastelor a deschis'o însuşĭ iubilarul, care a toastat pentru Majestatea Sa şi casa domnitóre. Apoi a urmat toastele celorlalţĭ d-nĭ. A toastat Rev. D-n vicar Dr. Ioan *Pop* pentru iubilarul, Dr. *Ciuta* asemenea pentru iubilarul în numele fondurilor grănitţăresci. Părintele *Domide* pentru iubilarul în numele comunei natale Rodna. Părintele *Zagyva* preot rom. cat. (în limba maghiară) pentru iubilarul Dr. *Tripon* pentru iubilarul şi ilustra lui familiă. Dionisiu *Login* pentru Asociaţiune şi pentru d-l vicar, ca director al despărţĕmĕntului. *Kerekeş* pentru preoţimea tractuală, vicarul şi părintele Domide. Pamfil *Grapini* pentru dame. Părintele *Candale* pentru comitetul arangiator şi, în fine părintele Domide toastéză pentru óspeţĭ, mulţămindu-le pentru zelul, cu care au alergat la aceste serbărĭ şi la urmă, dă cetire scrisorilor şi depeşelor de felicitare. Au sosit depeşe şi scrisorĭ din: *Bucurescĭ*: Ion Kalinder membru al Academiei române, A. Naun. Gener. Falcoian. Academia română, Bian; Dr. Felix. Chiţu, Oct. Pop, Cosbuc. Catul Anton, Famil. Meseder, Cosmulei, Aurel Procopian, Vladescu, P. S. Aurelian. — *Borgo Prund*: Ilar. Bosga, Teodor Vrăjmaş. — *Bistriţa*: Stefan Gajzágó, căpitanii M'hailaş şi Marginean. — *Blaşiu*: Onişor, Precub, N. Popescu. — *Braşov*: Onişiu, Dr. Branisce, Dr. A. Mureşianu, V. Şotropa. *Cernăuţĭ*: Dr. Zalozwnecki, S. Zalozecka, Metropolit. Arcadie Ciupercovicĭ. Eus. Popovicĭ. — *Covasna*: P. Petrescu. — *Câmpulung*: Fam. Prodanciuk, Dionis. Constantinovicĭ, Elis. şi Victor Cocorean. — *Beiuş*: Episcopul Pavel, Dumbrava. — *Clujiu*: Dr. Cheţian. — *Făgăraş*: Dr. Pop. — *Gura riului*: Zacharie Boiu. — *Giurgiu*: Dr. Droc Barcian. — *Năsĕud*: Majorul Luchi, Vasile Pop jude la tablă, Găvril Scridon, Bariţiu, Tofan, Grivasse, Dragomir, Famil. Goldschmidt, Bedö dir. şcol. — *Oradea mare*: Dr. At. Marienescu jude de tablă şi un alt academician român. — *Reghin* protop. Şagău, Dr. A. Monda. — *Rima Szombat* Simeon Popelea. — *Bârlad* (România) Onişor Gavrilă. — *Sibiiu*: med. de reg. Pop, Dr. Dăian, Precup. — *Sĕlişte*: Dr. Maier. — *Şomcuta mare*: Sĕrbu. — *Sig*: N. Pop, preot. — *Lacu sĕrat*: Stefanescu. — *Aiud*: vice-comitele Csató. — *Deva*: Familia Csatt. — *Sângeorgiul român*: V. Pop preot, Lazar Konţ. — *Iaşĭ*: Dr. Sever Mureşian. — *Vatra Dorni*: Mag. pharm. Is. Prokopovicĭ. — *Suceava*: Cercavski preot. — *Frankfurt*: Iuliu Moisil prof. — *Verşeţ*: Dr. Pop, Dr. Audressi, Dr. Oltean. — *Vălenĭ* (România): Dr. Tit Pop.

La órele 5½ banchetul festiv s'a finit şi toţĭ s'au depărtat mulţămiţĭ şi încântaţĭ. Nu sciu, décă încântarea óspeţilor a fost mai mare, decât a comitetului arangiator, căcĭ nu póte esista bucuriă mai mare, ca cea; când vedĭ, că munca ta nu a fost înzadar şi ignorată.

La 8 óre au început a se aduna óspeţii în sala de banchet, strafurmată în sală de concert, dat de corul reuniunei de cântărĭ din Bistriţa sub conducerea preşed. Dr. *Linu* şi a d-lui *Crauss*. La ½9 ore séra s'a început concertul, la care a asistat lume multă. In fuga condeiului însemn următórele domnişóre: Porcius, Marcuş, Surorile Kalácsonyi, Schreiber, Murĕşan, C. Pop, Elena Domide din Rodna-vechiă; Alesandrina Sceopul din Reg. Petri, surorile Filipan, Pop, Anca, Năşcuţ, Ionaşcu din Năsĕud. Gal din Săcuiescĭ; Grapini din Rodna-nóuă; Neubauer din Ilva-mare; Georgiţa din Ilva-mică; Budurlean, Sohorca din St. Georgiu; Terente, Chita din Romuli; Gyenge din Viseul de sus; Horga din Maier etc. etc.

Programul concertului a fost următorul:

1.) „Imn ocasional“. 2.) „Hai în horă“, cor mixt de G. Dima. 3.) „Puişorul“, cor mixt de I. Costescu. 4.) „Trecui valea“, cor mixt de I. Mureşianu. 5.) „Ce facĭ Iónă?“, cor mixt de G. Dima. 6.) „M'aţĭ mărita“, cor mixt de G. Popovicĭ.

Tóte punctele programului au fost primite cu lungĭ aplause, cu deosebire punctul ultim, care la cererea generală a fost repetat.

La 10 óre s'a început balul, tot într'o sală a şcólei arangiate anume spre acest scop cât se póte de frumos.

Frontul scólei era acoperit cu trei covóre frumóse, ţeseturĭ frumóse din Rodna de-asupra covórelor atêrna încadrat cu brad verde portretul iubilarului, şi de-asupra portretului o frumósă cunună de brad în mijlcc cu iniţialele numelui „*F. P.*“ şi „16 Aug.“ şi în stânga şi în drépta încadrate în câte-o cunună de brad anii „1816 şi 1896.“ Jur împrejur în sală se aflau covóră şi oglindĭ tóte încadrate cu verde, de-asupra întregei sale atêrnau 5 ghirlande marĭ, şi în lumina galbină a lampelor, carĭ cădea în jur, totul îţĭ părea aşa de romantic şi poetic.

Sala de altmintrelea destul de spaţiósă s'a arătat prea mică pentru lumea adunată. „Cadrilele“ şi „Romanele“ au fost jucate tot de câte două colóne. Până în dorĭ de di a durat „Balul“ fórte animat, când apoi toţĭ óspeţii s'au depărtat mulţămiţĭ şi ducĕnd cu sine suvenirĭ dulcĭ. Din causa timpului nefavorabil, escursiunea proiectată nu s'a putut face, spre cea mai mare durere a tuturor celor de faţă, carĭ toţĭ ar fi dorit sĕ cerceteze locurile frumóse din jur.

Aşa s'a finit serbările dela Rodna cu un succes neaşteptat de mare atât material, cât şi moral.

Raportorul.

Matiţa Cehilor.

Estragem dintr'un articol al revistei „*Şcóla Poporului*“ din Câmpulung scris de directorul Al. Vălescu, următórele:

Unul din mijlócele cele mai puternice, carĭ au asigurat izbânda causei cehe, este şi *Matiţa*, cuvĕnt care nouă nu ne spune nimic, dér care are asupra spiritelor slave efectul unei conjuraţiunĭ magice.

In 1860, mai mulţĭ *învĕţătorĭ* au conceput ideea de a întemeia o societate pentru propagarea culturei cehe.

Intemeiarea de şcolĭ naţionale devenea cu atât mai urgentă, cu cât Germanii, faţă de deşteptarea naţională a Boemiei, îşĭ îndoiau silinţele de a o înăbuşi în faşe. Şcolile germane căutau sĕ atragă copii cehĭ prin fel de fel de momelĭ: le dădeau hrană, îmbrăcăminte şi cărţĭ. Fabricanţii germanĭ sileau pe lucrătorĭ sĕ-şĭ trimĕtă copiii la şcolile nemţescĭ; şi apoi mai era şi obligativitatea care, în lipsă de şcolĭ naţionale, aducea pe copiĭ cehĭ pe băncile şcolilor germane.

Étă de ce idea *Matiţei* — societate de învĕţătură — fù primită cu un entusiasm de nedescris. In primii cincĭ anĭ ai esistenţei sale ea a adunat ca la 2 milióne de francĭ şi a înfiinţat 36 azilurĭ de copii, 28 de şcolĭ şi 2 licee. In 1895 Matiţa numĕră 25,000 de membri.

Ea a devenit adĭ instituţia naţională de frunte, la care se gândesce, de care vorbesce, tótă lumea. Cehii chiar siliţĭ a se expatria nu o uită şi nu încetéză a-şĭ trimite modestele cotisaţii din America séu din Australia. Ar fi greu sĕ ne închipuim un Ceh, care sĕ nu fi dat nicĭ-odată nimic *Matiţei*.

Tótă lumea dă: la botez, la cununie, la mórte. Când e vre-un meeting popular séu o întrunire politică, un concert séu un spectacol, se găsesce tot-deuna cine-va între asistenţĭ care sĕ umble cu pălăria în folosul Matiţei.

In restaurantul U. Flecu din Praga, în fiă-care sĕră pe la nouĕ óre, bĕtrânul

---

„Mai întâiŭ patria, apoi amorul! Acela, care va arăta mai mare amor, pentru patriă, acela va avé stima şi inima mea. Până nu voiŭ vedé iubita mea patriă unită, mare şi respectată, până ce Roma nu va ocupa érăşĭ locul ce 'i se cuvine în Italia modernă, până atuncĭ nu póte fi vorba de amor!“...

Şi acum sĕ revenim la serile plăcute, despre carĭ vorbisem la începutul povestei nóstre. Poporul roman se plimba pe strade şi pe pieţe, şi gusta aerul dulce şi rĕcoros al unei serĭ line şi plăcute. Cerul era senin şi luna se ridica în tótă strălucirea ei dinspre munţii Apeninilor.

Pe balconul palatului Delmonte se vedea bĕtrânul conte cu fiica sa, privind la spectacolul, ce se desfăşura la piciórele lor, turnul bisericei din apropiere anunţa órele 9, conversaţiunea se părea a slăbi mereu, căcĭ contesa se sculă de pe fotoliul pe care şedusе, şi apropiându-se de tatăl ei, îl sĕrută pe fruntea lui senină şi cu un dulce surîs poftindu-i „felice notte“ se depărtă de pe balcon...

Curênd după aceea eşi prin portalul din jos al palatului un ofiţer tinĕr şi sprinten, cu nisce mustăcióre subţirĭ şi cu ochelarĭ albastri pe nas; ele se îndreptă îndată spre stradele principale, se amestecă în mulţimea, care se preumbla şi merse cu dênsii tot înainte până ce dete de-o stradă laterală, unde nu departe de colţ vĕdù înaintea unei capele o trăsură elegantă; se apropiă de dênsa şi află ca vre-o 3—4 persóne, carĭ păreau a aştepta, pe cine-va.

Ofiţerul se puse înaintea celui mai de aprópe de dênsul, într'o posiţiune ca şi când ar gândi la ceva cu mâna pe frunte şi apoi întrebă:

— „Signor, nu sciţĭ unde se află lupóica cu puii sĕi?“

— „La durerósa întrebare, avem trist rĕspuns, Signore! Se dice, că lupóica geme încă sub ghiarele hienelor, carĭ mereu îĭ sug sângele şi mĕduva ér puii ei stau înlănţuiţĭ la piciórele străinului vĕnător! — Voiţĭ sĕ vedeţĭ cuibul ei părăsit?“

— „Da, a-şĭ voi sĕ-l vĕd şi eu décă e posibil“.

— „Atuncĭ poftim, urcaţi-vĕ în trăsura acésta.

Tinĕrul ofiţer făcù ce-i spuse străinul, se sui în trăsură şi acésta îndată se puse în mişcare. Trăsura era bine închisă din tóte părţile, o lampă îşĭ vĕrsa lumina sa prin sticla roşiă înlăintrul trăsurei, îmbrăcată tótă în catifea roşiă. Pe una din laturile ei se vedea un tablou, care represenţa legenda istorică „Romul şi Remu, sugênd la o lupóică“.

Trăsura mergea tot repede. Nimenĭ nu se interesa, nimenĭ nu întrebă, ce va sĕ dică acéstă trăsură misteriósă. Poporul roman era deja obicĭnuit cu aventurile dignitarilor papalĭ şi cu pasiunile lor estravangate, şi scia, că nicĭ ar fi bine a se interesa şi a se amesteca în secretele lor. După o călĕtoriă de o jumĕtate de o óră, trăsura stete pe loc şi îndată se şi deschise uşa trăsurii. Ofiţerul se coborà jos şi se vĕdù într'o curte bine îngrădită, ér înaintea lui se presentă străinul conducĕtor şi întindêndu-i o batistă roşiă, îi dise:

— „Acuma vĕ rog, signore, sĕ vĕ legaţĭ ochii cu acéstă batistă, mulţumindu-mĕ cu parolu D-vóstrĕ de onóre, că-o veţĭ lega aşa, încât sĕ nu vedeţĭ nimica, cât timp veţĭ avé batista pe ochĭ; aveţĭ încredere în mine, precum mĕ încred şi eu în D-vóstrĕ“.

— „Etă, că nu mai vĕd nimica, parola mea!“

— „Vĕ mulţămesc. Şi acuma vĕ rog, daţimĭ mâna şi urmaţĭ după mine“.

Se puseră în mişcare. Ofiţerul, nevĕdênd nimica, trebuia sĕ se supuie la voia conducĕtorului sĕu. Atât numai simţia la început, că merge pe-o cale dréptă, ér în urmă că se suia, până ce conducĕtorul stete un moment pe loc şi-i dise:

— „Mĕ rog, acuma, sĕ v'aplecaţĭ puţin, ca sĕ nu daţĭ cu capul de grindĭ!.... Aşa, acuma puteţĭ érăşĭ sĕ vĕ îndreptaţĭ!.. Băgaţĭ de sémă: acuma avem sĕ coborîm o scară de 18 trepte: una, două, trei şi aşa mai departe merseră cât merseră, când étă că în departare se aude un sgomot, ca şi când ar cădea un torent grandios dintr'o înălţime însemnată, şi cu cât mergeau mai adênc, cu atât mai tare se audia sgomotul.

— „Dumnedeule, unde mĕ aflu eu?“ întrebă tinĕrul ofiţer.

— „Vĕ aflaţĭ tot alăturea cu un amic,

cismar Bilec îșî lasă grav berea și umblă cu o farfurie printre cliențî sĕ cerșéscă pentru Matița. Tótă lumea cunósce deja de 10 anî acéstă manie a bĕtrânului și tótă lumea dă cât póte. Ei bine, Bilec a adunat în modul ĕsta pentru Matița suma rotundă de 30,000 francî.

Aprópe toțî autorii și editorii cehî oferă câte-va esemplare în folosul societăței. Matița se servesce apoi de fel de fel de mijlóce ingeniόse pentru a-șî mări fondurile. Vinde hărtiă de scrisorî, plicurî, tiparesce cărțî de visită cu emblema sa. In tótă țéra sunt distribuite aparate autonomice, carî vĕnd chibriturî în folosul ei. Organiséză teatre, concerte, conferințe, balurî mascate, escursiunî etc. etc.

Matița a descurajat pe Nemțî. *Der deutsche Schulverein* (Uniunea școlară germană) a declarat în raportul publicat în 1894, că de acum înainte orî-ce luptă cu Cehii pe terenul școlei, e cu neputință.

Esemplul Boemiei a început a fi imitat și de alte naționalitățî ale Austriei. In Galiția s'a înființat *Matița polonă*, care în trei anî a adunat 80 de mii florinî și a întemeiat o sumă de școlî pentru a combate germanisarea Silesiei și a Galiției apusene.

Și la noi óre de ce n'ar prinde rădăcinî ideia înființărei unei societățî la care sĕ contribue tóte clasele cum fac Cehii cu Matița lor pentru ajutarea poporului de jos, a școlelor populare, a înființărei de bibliotecî la sate, de sale de lectură, de a se plăti conferențiarî pentru rĕspândirea diferitelor cunoscințe folositóre poporului? Cum adecă numai noi Românii sĕ fim străinî cu desĕvêrșire de sentimentul conservărei și înălțărei neamului prin cultura poporului de jos? Cei carî citesc acestea și îșî dă séma de importanța lor se vor gândi la chipul cum ideia s'ar putea întrupa în fapt.

O supun cetitorilor noștri învĕțătorî și sătenî, pentru-că și ideia înființărei Matiței în Boemia a pornit tot dela învĕțătorî. Infințarea unei societățî generale de ajutor a culturei poporului ar deveni fapt mai lesne atuncî, când s'ar înființa cercurile învĕțătorescî, carî ar servi de îndemn tuturor Românilor de inimă din cuprinsul cercului lor, și cum deja suntem anunțațî, că câte-va cercurî esistă, ér altele s'au constituit, ne dă speranță, că tóte ideile sănĕtóse și de folos poporului îșî vor găsi aci sprijin.

O despărțire.

Cohalm, 19 Aug. n. 1896.

Onorată Redacțiune! In decurs de 22 anî, comuna nóstră bisericéscă greco-catolică din Cohalm a avut ca preot pe d-l *Clemente Raicu*, un adevĕrat părinte sufletesc. Tóte trebile nóstre bisericescî, școlastice și sociale mergeau fórte bine, așa încât eram respectațî și de celelalte nemurî cu carî trăim, căcî am sciut sĕ fim una în tóte afacerile nóstre și, mulțămită povĕțuirei d-lui Clemente Raicu și d-lui protopop Niculae D. *Mircea*, pe noi nu ne-a despărțit cestiunea de religiune, ci am trăit frățesce în tot-déuna. Conlocuitorii sașî ne stiméză și țin sémă de noi Românii, căcî vĕd, că noi suntem conscii de chiămarea nóstră, încătrău ne vom arunca sabia acolo vom învinge.

Dér o schimbare mare s'a produs în mijlocul nostru, am perdut pe unul din conducĕtorii noștri, căcî Venorabilul Consistoriu din Blașiu aprețiând meritele d-lui Clemente Raicu, l'a ridicat la rangul de protopop al tractului Fărăgăului și paroch în Teaca. Dela numirea D-sale ca protopop până la timpul despărțirei o mare jale se putea ceti de pe fețele tuturor, nu numai ale Românilor de ambele confesiunî, ci chiar și ale altor nemurî de aci din Cohalm, căcî și ei constatau împreună cu noi, că am pierdut un om harnic din mijlocul nostru.

Tóte acestea s'au manifestat mai bine Duminecă în 16 Aug. n. c. diua de despărțire. De diminéța se vedea o mișcare între Românî, carî încă din dorî i-au ridicat un arc de triumf cu inscripția „*Vĕ poftim călĕtoria fericită de a nóstră iubire însoțită*“.

Plecarea era ficsată la óra 4 p m. In diua acésta ne-am învrednicit a asculta mai pe urmă s. liturgiă oficiată de Reverenția Sa și ascultată de întreg poporul gr. cat. Un lucru tainic se petrecea în sufletul fiă-căruia, lacrĕmî curgeau pe fețele tuturor, atât tinerî, cât și bĕtrânî; aprópe nu este om, care sĕ nu fi mers a-șî lua adio dela vrednicul părinte.

In fine a sosit timpul despărțirei. Reverenția Sa, suindu-se în trăsură cu familia sa, a fost încungiurat de o mulțime de popor, cătră care adresă o vorbire de rĕmas bun, începênd cu cuvintele: „*Uniți-vĕ în cuget, uniți-vĕ în simțirĭ*“, îndemnându-ne și acuma, ca tot-déuna, sĕ fim una, căcî atuncî vom fi tarî, nimenî nu va străbate rêndurile nóstre. La cuvintele acestea, atât de pĕtrundĕtóre, ce storceau lacrimî din ochii poporului, a rĕspuns Reverenția Sa d-l protopop Niculee *D. Mircea*, accentuând însemnătatea preoțimei la tótă omenimea în genere și în specie la noi, la Românî, dicênd „că biserica este unicul radim și scut al Românului, singura lui mângăiere și momente triste sunt acelea, când un păstor sufletesc se desparte de poporul sĕu, pe care atâta l'a iubit, așa de mult a lucrat pentru el.

In sunetul clopotelor și în frunte cu o mulțime de călărețî tot cu stegurî și eșarpe tricolóre, se pune în mișcare convoiul, mergênd înaintea trăsurilor musica din loc, cântând imnul național, însoțit de întreg poporul până la marginea comunei. Aci întreg poporul, în strigăte de „sĕ trăéscă“ ridicându-șî pălăriile îi mai dice un adio. Un numĕr mare de trăsurî cu o mulțime de popor a ținut de datorință a însoți trăsura sĕrbătoritului până la gară, între acestea era și trăsura Reverenției sale D-lui protopop Nicolae D. *Mircea* cu întréga familiă asemenea și alte trăsurî a altor preoțî respectabilî din jur, carî au sciut a-șî manifesta datorința de colegialitate până la ora din urmă.

După o călĕtoriă de $^1/_2$ óră, ne vedem ajunșî la gara Homorod, unde ne aștepta érășî o parte din poporenî cu o pórtă de triumf, acî ne-am întrunit în restaurant, luând loc la mese. S'au ridicat mai multe toaste în sănĕtatea sĕrbătoritului și a întregei familii, poftindu-i călĕtorie fericită. După o pausă de 1 oră, trăsurile 'șî i-au sborul cătră casă. O parte din amicii Reverenției sale a rĕmas până la sosirea trenului la 8 óre, însoțindu-l până în „cupeu“ unde numai la avisul de plecare a trebuit sĕ se despartă, ér trenul punêndu-se în mișcare a dus pre sĕrbătoritul în alte ținuturî.

Dee Dumnedeu tot astfel de conducĕtorî poporului românesc!

Un poporén.

Mulțămită publică.

Din incidentul iubileului meu de 80 anî am primit o mulțime de felicitărî dela frații mei românî din tóte părțile.

Neputênd mulțămi fiă-căruia în particular, îmî iau voiă amî esprima pe acéstă cale cea mai adêncă mulțămită și recunoscință tuturor amicilor, cunoscuților și binevoitorilor mei pentru plăcuta aducere aminte și pentru dragostea frățéscă, ce mi-au arătat, parte prin depeșe telegrafice și parte prin scrisorî, rugând pe Atotputernicul Dumnedeu sĕ-le dăruiéscă, la toțî anî mulțî și fericițî.

Rodna-vechiă, 20 August 1896.

Florian Porcius.

Rĕscóla din Creta.

Deputații creștinî din Creta predeteră dilele trecute guvernorului general al insulei o adresă, în care sunt cuprinse plângerile lor în contra dominațiunei turcescî. Conținutul acelei adrese, dela care mai multe copii s'au trimis și representanților puterilor europene, este următorul:

Deputații accentuéză, că lor are a li se mulțămi, că populațiunea creștină s'a abținut până acum de a comite acte de rĕsbunare și violărî de lege. Ei înșiră tóte acele casurî în carî creștinii nu numai că n'au atacat familiile mahomedane, carî mergeau spre țĕrmurî, ci le-au ajutat chiar sĕ-șî transpórte efectele. Acéstă stare nu mai póte dăinui. Administrația e aprópe în descompunere; cea mai mare parte a insulei se află în plină anarhie. Trupele regulate comit atrocitățî și incendiéză localitățile creștinilor; afară de aceea bande de tâlharî musulmanî nimicesc satele creștine, ucid copii și femei.

In Retimno multe comune au fost devastate, tot asemenea și în provinciile Kissamo, Selino, Kanurio etc. Făptuitorii sunt ocrotițî de autoritățile civile și militare. Locuitorii creștinî sunt cuprinșî de o panică, de nedescris. O mulțime de familii creștine au emigrat, celelalte așteptă numai concesiunea guvernului pentru ca sĕ părăséscă insula.

Mișcarea în provincii este următórea: Creștinii sus la munte, Mahomedanii în jos spre cóstă, în cetățî întărite. Orî ce lucrare stagnéză și recolta este periclitată. Scirile, că creștinii ar fi comis atrocitațî sunt lipsite de temeiu. La sfîrșit deputații creștinî se rógă pentru ultima óră de guvernul turcesc, sĕ pună capĕt terorismului de pe insulă.

*

Raportul diarului „*Neue Freie Presse*“ din Viena confirmă plângerile deputaților creștinî. In adevĕr, dice el, este înfiorător tabloul pustiirei țĕrii, căcî întrece tot ce s'a întêmplat până acum. Abdulah-pașa este de vină la tóte acestea, căcî pe unde călca el nu mai crescea iérbă. Kissamo, un district mai înainte înfloritor, acum, după trecerea trupelor turcescî printrênsul, este o pustiă imensă. In fiă-care di se întêmplă masacre de creștinî. Numai înaintea Candiei stau 10,000 de mohamedanî, carî cer sĕ între in oraș. Décă vor fi primițî toțî, atuncî creștinii trebue sĕ iasă afară din oraș. Guvernatorul Candiei — o creatură a lui Abdulah-pașa — a întrodus în oraș 300 de familii mahomedane.

Scopul mohamedanilor este de a organisa jafurî și tâlhării. Ei ard sate, nimicesc recólta, taie pomii roditorî, profanéză bisericî, batjocuresc icónele sfinților, scot morții din mormintele lor. Nota caracteristică este desfășurareă fanatismului mohamedan, — o luptă până la exterminare. Va fi fórte greu sĕ se mai ajungă la o înțelegere pacînică între aceste douĕ popóre. Nu vor putea fi biruitorî, și nicî nu trebue sĕ fia în Creta, cei 70,000 mohamedanî asupra celor 200,000 creștinî și acésta în numele civilisațiunei și al umanității.

Acum se începe recólta. Maslinii sunt încărcațî cu fructe bogate și recólta lor ar fi un balsam alinător al durerilor creștinilor, provocate de acest rĕsboiu nemilos. Décă situațiunea acésta ar mai dura numai douĕ lunî, atuncî recólta e nimicită și țéra va fi bântuită de o fómete egiptiană.

In cestia adunării generale a învĕțătorilor românî gr. or. din districtul Brașovului, ce se va ține în Poiana-Sărată la 25, 26 și 27 August a. c. v.

Scumpî colegi!

Am ascultat nisce șópte tainice între unii — pesimiștî —, că adunarea generală a nóstră, în *Poiana-Sărată*, n'are sĕ fiă tare cercetată.

Dați-mî voie, scumpî colegî, sĕ vĕ întreb: Când ațî lipsit vre-odată dela datorie? — Eu sciu că *nicî-odată!* Și óre nu vețî rĕspunde tot așa și acum datoriei — zeiței, căreia cu toții sĕ ne închinăm? *Da!* E rĕspunsul vostru! Și eu nu-l trag la îndoială!

Vĕ salut frățesce, dicêndu-vĕ *la revedere* în *Poiana-Sĕrată*.

Al vostru tot-déuna stimător și iubitor

I. Dariu.

Internat pentru fetițe în Brașov.

Insciințare.

„Reuniunea femeilor române din Brașov“, a înființat, după cum se scie, *un internat*, cu scop de-a instrui fetițe din clasa de mijloc a societății românescî *în menajul casei*, precum și *în diferite lucrurî de mână*, ce cad în sfera unei bune económe.

Reuniunea întreține și subvenționéză acest Internat cu o sumă considerabilă, numai ca sĕ pótă primi fetițe cu taxa cât se póte de scădută.

In acest internat se învață: *a)* a pregăti tot felul de mâncărî; *b)* a spăla și a călca tot felul de albiturî; *c)* a croi și a cóse cu mașina tot felul de albiturî și vestminte; *d)* a cultiva legumî și *e)* regulî hygienice.

---

care cu ajutorul bunului Dumnedeu vĕ va conduce la limanul dorit, avețî încredere, vĕ rog, și fițî liniștit“.

— „Bine, dér ce sgomot înspăimêntător se aude acolo!“

— „E bĕtrânul Tibru, care străbătênd albia sa, îșî varsă o parte din apele sale dintr'o înălțime de vre-o 10 metri în albia sa suterană!.... Etă-ne, am ajuns! acuma vĕ rog, sĕ fițî cu multă băgare de sémă, căcî avem sĕ trecem peste apele Tibrului și nu avem alta punce, decât un simplu lemn cioplit în patru dungî!! Așa-dér numai pașı sigurî, căcî eu vĕ voiu conduce; n'avețî frică!... Așa, unul, doi pașî lângă pașî.... așa încet! Incă trei pașî și.... étă-ne scăpațî!... Acuma o luăm la stânga, tot pe lângă malul drept al Tibrului suteran!.... Până aci! apoi mai avem sĕ numĕrăm 35 de trepte pe scară în sus!... Așa, de aci înainte mergem tot drept!... și étă-ne la țintă!... Intrară într'o cameră.

— „Unde mĕ aflu?“ întrebâ érășî ofițerul.

— „Vĕ aflațî, signore, în camera preparativă pentru primirea D-vóstrĕ în societatea Italiei june... Inainte de tóte iertațî-mî sĕ vĕ desleg sabia, si sĕ-o pun pe mésă... Așa! acuma poftim ședî aci!... Așa! și acuma o sĕ vĕ las un moment singur, spre a vĕ gândi încă odată bine asupra pasului întreprins, de-a întra în societatea nóstră! După ce voiŭ fi eșit din cameră, vi-e iertat a lua legătura de pe ochî și décă cum-va avețî dorința a fi condus îndĕrĕt, apoi n'avețî, decât a întrebuința clopotul, ce se află pe masă, și eu îndată mĕ voiŭ afla aicî.... Vĕ recomand încă-odată gândiți-vĕ serios, signor, în interesul Vostru și al nostru!... Vĕ las déră în pace, signore!“

Indată după depărtarea conducĕtorului îșî luà ofițerul legătura dela ochî și... se înfiorà de ceea ce vĕdù.... Lucrurile cele dintâiu, pe carî îi cădù privirea, erau aședate p'o masă: insignele morții, osĕmintele unui cadavru omenesc: capul scrîșnind, dinții sĕi albî și privind spre dênsul prin găurile ochilor, ca și când ar dice: „Vedî ce sunt; acesta o sĕ fii și tu!“.... Din jos de cap steteau încrucișate ósele a douĕ fluere de picióre, ér d'asupra capului pe păretele negru se cetea inscripțiunea: „*Tote în lume sunt trecătóre, numai virtutea e nemuritóre!*“ Voind se-șî depărteze privirile dela nisce obiecte atât de gróznice, se uità la drépta, se uità la stânga, însĕ în fiă-care colț îi stetea înainte câte-un schelet întreg de om, carî 'i se arătară în tótă goliciunea lor! Căutând mai departe, află, că camera era negru văpsită, ér o lampă roșiă îșî vĕrsa magica sa lumină asupra obiectelor observate până aci; apoi mai cetì inscripțiunile de pe pĕrețî: „*Adevĕrul în fine tot învinge*“. — „*Ține minte de bine și de rĕu!*“ — „*Sĕ sci sĕ tacî*“. — „*Tirănia numai prin slăbiciunea nóstră se susține!*“ — „*Voesce și vĕi fi!*“ — „*Aspirațiunile nobile sunt mărgăritarile caracterului omenesc!*“ ș. a. Privind astfel și în drépta și în stânga pusese pe nesciute mânile pe bancă, pe care ședea, dér de-odată trăsărì, ca și când l'ar fi mușcat o viperă, și privì cu ochii sĕi marî spre sicriul ordinar, compus din nisce scândurî de tot simple și nevăpsite, pe carî ședuse; dér numai un moment îl predomnì simțul de înfiorare, căcî îndată îșî revenì în fire și se lăsà ér pe acel sicriu.

(Va urma).

Pentru completarea cunoscinţelor căştigate în şcólă, s'a întrodus şi o şcólă de repetiţiă prevĕdută în legile statului pentru copile dela 12—15 anĭ.

In acéstă şcólă se va propune: Limba română în 2 cursurĭ à 2 óre pe sĕptĕmână; Limba maghiară în 2 cursurĭ à 2 óre pe sĕptĕmână; Limba germână în 2 cursurĭ à 2 óre pe sĕptémână; Aritmetica în 2 cursurĭ à 2 óre pe sĕptĕmână; Istoria şi geografia în 2 cursurĭ à 2 óre pe sĕptĕmână; Istoria naturală şi fisica în 2 curs. à 1 óră pe sĕptĕmână; Religia în 2 curs. à 1 óră pe sĕptĕmână; Desemnul în 1 curs à 1 óră pe sĕptĕmână; Scrierea în 1 curs à 1 óră pe sĕptĕmână; Cântărĭ în 1 curs à 1 óră pe sĕptĕmână; Gimnastica în 1 curs à 1 óră pe sĕptĕmână.

In acest „Internat" se primesc fetiţe române, carĭ vor fi ebsolvat cel puţin 3 (trei) clase primare şi vor fi împlinit 12 anĭ.

De-órece prin reorganisarea cea nouă a instrucţiunei numĕrul órelor s'a îmulţit în mod considerabil, de aceea s'a statorit pentru completa întreţinere şi instrucţiune *taxa de 14 fl. pe lună*, plătită anticipativ. Fetiţe orfane şi sĕrace pot fi primite gratuit în „Internat". Fetiţe din Braşov, carĭ vor voi sĕ petrecă numai peste di în „Internat", plătesc pentru tótă instrucţiunea şi pentru prând şi ojină câte 10 fl. pe lună. De-órece numĕrul elevelor, atât al celor cu plată, cât şi al bursierilor este restrîns, de aceea, se invită părinţii şi tutorii a se însinua, respective a înainta petiţiunile îndestrate cu testimoniu de paupertate şi cu actul de botez la subscrisa preşedintă *până în 20 August st. v.* Primirea elevelor în „Internat" se va face dela 25 August încolo. La primire are sĕ aducă fiă-care elevă albiturile şi vestmintele necesare, precum şi aşternutul pe pat. In legătură cu acest „Internat", Reuniunea în anii trecuţĭ a înfiinţat şi un „Orfe.inat" pentru fetiţe orfane şi s race dela 6—12 anĭ; aceste fetiţe primesc întreţinerea completă pe spesele reuniunei şi sunt obligate a cerceta şcólele române gr. or. din loc.

Petiţiunile pentru primire sunt a se adresa până în 20 August st. v.

Informaţiuni mai de aprópe se pot primi dela preşedinta reuniunii şi dela actuarul acesteia.

Agnes Duşoiu, preşedintă.

Lazar Nastasi, prof. gimn. şi actuarul reuniunei.

HIGIENA.

Bólele pasĕrilor domestice.

Pasĕrile domestice dela casa gospodarului sunt adese-orĭ bântuite de două bóle fórte grave, şi anume: *colera şi difterita.* Aceste bóle fiind de natură fórte molipsitóre, produc pagube însemnate în unii anĭ, printre pasĕrile de curte.

Colera pasĕrilor este cunoscută de mult timp în lume, şi altă-dată se credea de popóre, că e bóla asemănĕtóre cu *colera* şi cu *tifosul* dela ómenĭ, de unde i-s'a dat numirea de: *colera găinilor* şi *tifosul găinilor.*

Se dice, că colera pasĕrilor a fost vĕdută întâia dată în *Lombardia* la 1789 şi în Indii la 1817; ér pe la începutul anului 1825 s'a ivit şi în Francia, unde a produs marĭ pagube în anii 1830, 1850 şi mai cu sémă în 1860. Tot cam prin anul 1830, bóla se întinse în *Austria, Boemia* şi Rusia; apoi de atuncĭ încóce s'a vĕdut că s'a întins successiv în tóte părţile din Europa.

Sătenii, când simt că a început mortalitatea în pasĕrile lor de curte, încep a alerga cu ele la têrgurĭ pentru a le vinde; dér multe din ele mor pe drum şi astfel vedem adese-orĭ pe marginea drumurilor şi prin şanţurile şoselelor, care duc la vre-un oraş sĕu târguşor, mulţimĭ de pasĕrĭ mórte aruncate. Prin sate tóte şanţurile, gardurile şi grădinile sunt pline de găinĭ mórte şi aruncate fără sĕ fiă îngropate.

Bóla este pricinuită de un *microb (animalcul)*, care se găsesce în natură, şi care se întroduce cu nutremêntul şi cu apa în stomacul pasĕrilor, de unde trece în sânge şi se îmulţesce, dând nascere bólei în cestiune.

Este de ajuns ca o singură găină sĕ se îmbolnăvéscă,. apoi dela acésta se întinde bóla la tóte din curte, şi trece şi în vecinătate şi mai departe chiar: Molipsirea se face în urmă succesiv, mâncând pasĕrile sănĕtóse nutrimente, sĕu bând apă, atinse de escrementele cădute dela pasĕrea bolnavă, séu că bolnavele posede rănĭ pe corp (pe créstă, bărbieş picióre, etc.) din care se scurge sânge, etc., pe care'l mâncă pasĕrile sănĕtóse, séu că, — ceia-ce se vede fórte des la sate — prima pasĕre mórtă de colera fiind aruncată pe câmp, cadavrul este sfăşiat de râmătorĭ, cânĭ, etc. şi ajunge ca şi pasĕrile sănĕtóse sĕ mănânce din acel cadavru.

Colera pasĕrilor mai póte fi adusă între pasĕrile din curtea unui gospodar şi prin pasĕrĭ, pe care le ar cumpĕra din altă parte, fără sĕ scie că sunt atinse de bólă; séu că pasĕrile bolnave din curtea vecinului trec alăturĭ, séu trec cele sănĕtóse la cele bolnave.

Adesea-orĭ porumbii sunt cei care transpórtă bóla (molima) dintr'o localitate séu dintr'o curte într'alta, fiă bóla ivită deja cât de departe: ei, prin voiajurile ce fac în diferite direcţii şi localităţĭ, dau peste molină şi se molipsesc, se bolnăvesc şi astfel aduc colera în porumbărie între celelalte pasĕrĭ din curtea gospodarului. Etă dér şi esplicaţia faptului, că adeseorĭ se vede bóla începênd mai întâiu între porumbeii din curte când cine-va 'i are, şi apoi începe şi între celelalte pasĕrĭ.

Se susţine mult de unii observatorĭ, că bóla póte fi transmisă şi cu ouĕle dela pasĕrile bolnave de colera, adecă: microbii colerei se întroduc în ou; când oul este în pasĕrea bolnavă şi cu transportarea unor asemenea ouă se transpórtă şi molima, astfel că cine-va aruncând cója dela un asemenea ou în curte la gunoiu aruncă cu ea şi molima, pe care o găsesc acolo pasĕrile din curte - şi se scie cu câtă plăcere unele raţe şi unele găinĭ consumă aceste cojĭ de ouă. Odată pasĕrile molipsite, bóla începe fórte repede, aşa că unele găinĭ, gâsce, curcĭ, raţe etc. cad mórte fără sĕ fi bolit de loc.

Une-orĭ însĕ bóla duréză câte-va ore, dér cele mai adese-orĭ duréză dela 1—3 dile, şi în acest cas sĕ póte vedea la bolnave semnele următóre:

Bolnavele înceteză de a mânca, se răsnesc (deosebesc) de pasĕrile sănĕtóse; sunt triste, slabe, fără vigóre; penele sunt sburlite, aripile lăsate în jos guşa întinsă, gâtul încordat, căldura corpului mărită; la unele bolnave se vede scurgêndu-se din gură un fel de bale spumósă şi chiar un fel de vărsăturĭ din alimentele, ce are în guşă; după aceste semne nu târdiu începe şi o diarhee însemnată, şi escrementele la început sunt păstóse, albe gălbui, mai târdiu devin mucóse, apoi ajung a fi serose, (subţirĭ de tot), de colóre verde şi cu un miros fórte greu (foetoide), când se şi vede înapoiul bolnavei penele fórte murdărite de acele escremente. Bolnavele au mare sete şi rĕsuflarea lor este fórte grea; în acelaşĭ timp se aude un sgomot piuitor, distractiv chiar une-orĭ; încetul cu încetnl acésta devine roşie, închisa albastrue; slăbiciunea se măresce, bolnavele se clatină, cad şi se sforţéză a-se ridica, în care cas unele reuşesc a se scula, dér cad din nou repede.

Proprietarul pasĕrilor trebue sĕ aibă grijă ca, îndată ce aude că unde-va în apropiere s'a ivit mortalitatea în pasĕrile de curte, sĕ curęţe bine coteţul pasĕrilor sale şi sĕ'l stropéscă cu o soluţie de acid-fenic pur, calculat 5 grame acid fenic la 100 grame apă; sĕ apere ca pasĕrile sĕ nu vină în contact cu pasĕrĭ dela vecinĭ şi nicĭ sĕ între vre-o pasĕre dela vecinĭ în curtea sa, deóre-ce aceea, fiind atinsă de bólă, póte lăsa molima în curte cu escrementele ce ar depune; sĕ dea la pasĕrĭ apă curată de beut, pe care sĕ o reînoéscă 2—3 orĭ pe di, şi sĕ nu aibă pasĕrile alta apă de beut; séu sĕ prepare o soluţie compusă din 5 grame *calaican* la un kilogram apă curată, pe care sĕ o pună la disposiţia pasĕrilor, ca sĕ bea dimineţa mai întâi din ea, după ce mănâncă grăunţele, şi apoi sĕ pótă trece şi la apa curată propriă de beut.

(„Revista Poporului".)

Glume.

Etatea femeilor. Vasile: „Frate Ióne, cu cât e mai bĕtrână soru-ta, decât tine?"

— Ion: „Aceea n'o sciu; sciu însĕ atâta, că odată ea era de 25 de anĭ, mai târdiu de 20, şi acum cred, că va fi de 18 anĭ. Acuşĭ vom fi gemenĭ".

*

Au! Grünberger: „Pentru tine Rebecca mĕ duc prin foc, prin apă! Mai mult, îţĭ jur, că pentru tine şi bancrotez, décă voescĭ!"

P O V E Ţ E.

Contra opărelii. Se întêmplă fórte des persónelor ocupate cu bucătăria ca sĕ se opăréscă cu vaporii séu cu apă fierbinte, şi apoi ele suferă cu atât mai mult că n'au nimic la îndemână ca sĕ-şĭ potoléscă durerea. Iată un mijloc fórte simplu prin care durerea opărelei se potolesce inmediat cu desăvêrşire. Se sparge repede un ou şi se unge partea opărită cu albuşul lui. Albuminul se congeléză (închiagă imediat) şi acopere rana cu un fel de lac. Cincĭ séu şése straturĭ de acéstă subtanţă sunt de ajuns pentru a isola partea opărită cu desăvêrşire de contactul aerului şi pentru a da o vindecare perfectă.

*

Vindecarea unghiilor crescute în carne. — Cu o pilă fină, piliţĭ suprafaţa unghiei bolnave dela rădăcină până la extremitatea ei, apropiindu-vĕ de marginile unghiei numai atât cât lasă marginile cărnóse. Continuaţĭ operaţiunea până ce unghia a fost destul de subţiată ca sĕ cedeze la presiunea mânei. Trebue însĕ sĕ vĕ pădiţĭ ca sĕ nu o găuriţĭ. E mai bine sĕ nu-o subţiaţĭ mai mult decât trebuesce.

*

Colorarea ferului. Iată două metóde pentru a colora ferul: Se face un amestec dintr'o soluţie de 140 grame de hyposulfis de sodă într'un litru de apă şi într'o soluţie de 35 grame de acetat într'un litru de apă se încăldesce amestecul acesta până la evoluţiune şi se întinge în ea bucata de fer care capĕtă atuncĭ o colóre albastră asemenea cu aceea ce se obţine prin călire. Décă se cnfundă obiectele de fer seu de fontă în puciósă topită, amestecată cu puţin sĕu, se formeză un strat negru de sulfură de fer care este susceptibil la un lustru séu poleitură fórte frumósă.

*

Leac în contra asudării piciórelor. Mulţĭ ómenĭ se plâng, că li-se asudă mânile séu piciórele; îi povăţuim sĕ ia 50 grame de sare de borax şi acid salicil. 2 grame de acid boric şi câte 50 grame de glicerină şi alcool; sĕ frece mâuile şi piciorele séra în mai multe rêndurĭ cu leacul prepatat din aceste substanţe, şi va înceta asudéla.

*

Scóterea petelor de păcură şi de grăsime. Petele de păcură de pe orĭ ce fel de ţesĕturĭ şi de orĭ-ce colóre ar fi, se pot scóte prin frecare cu gălbinuş de ou; după acésta se spală bine cu apă caldă şi petele se curăţă de tot. Ér petele de grăsime se mai pot scóte de pe hainele de dimie, séu de postav şi prin ajutorul substanţei numita magnesie. Mai întâiu se móie postavul în apă şi apoi se iau bucăţĭ micĭ de magnesie, se móie în apă şi după aceea se frécă bine; pe urmă se lasă sĕ se usuce, şi apoi se scutură praful de magnesie cu o periă, ast-fel haina rĕmâne curată de orĭ-ce pată.

Din traista cu minciunile.

Ce sĕrbătóre e ţigane!

— Ia du-te mĕ ţigane de întrébă pe popa ce sĕrbătóre e mâne!...

Şi ţiganul ajungênd la popa îi dise:

— Părinte! m'a trimis boerul sĕ-mĭ spui sfinţia ta, ce sĕrbătóre e mâne?

— Ce sĕrbătóre sĕ fiă, ţigaue. Iacă, sfântul Ioan teologu — gură de aur!

Ţiganul plecă sĕ ducă rĕspunsul boerului, dér pe drum a uitat ce 'i-a spus popa:

— Ce a dis că e mâne! ţigane?

— (Ţiganul încurcat şi scărpinându-se în cap) Apoi de boerule... ce sĕ dică, ... a dis că e.... Ion ăla.... schilodu dér... nu sciu bine cu ciocu de fier a dis că e, orĭ de.. aramă!!

*

Luleaua!

Danciu plecase cu Dănciucu la gîrlă sĕ se scalde. Cum au ajuns, Dănciucu se şi repedi în apă cu luleaua lu tatsu 'n gură.

Fiind apa mare, Dănciucu începù a răcni din apă:

— Sărĭ teteo, sărĭ, că mĕ 'nec!

Cum audì Danciu, începù sĕ răcnéscă de pe mal la el.

— Haruncă luleaua plesni-ţi-ar hierea! haruncă luleaua, nu te îneca cu ea!!!

*

Ţiganu şi curcanu.

Un ţigan şi cu fiu-so treceau într'o di pe lângă curtea boerului din sat.

Dănciucu, vĕdênd un curcan pe gard, dise către tată-so:

— Mei teteo!

— Ce mĕ!

— Vedĭ tu hăl curcan de pe gard?

— Vĕd!

— Ce dicĭ, sĕ-l iau, orĭ sĕ-l las?

— De taică, ce sĕ dic: nicĭ nu-l lua, dér nicĭ nu-l lăsa — eu din el n'oiŭ mânca, că-i pĕcat sĕ mânânc lucru de furat.

Dér... ial şi partea mea s'o dai pe pesce.

*

Ospele ne 'nvitat.

Un ţiagn audind, că naşul lui are astă-séră cumetriă, plecă şi el la acéstă petrecere, fără însĕ a fi poftit.

Cum îl vĕdù naşu, nicĭ nu se uita pe el, ci-şĭ vedea de petrecere cu ceilalţĭ conmesenĭ. Ţiganul, décă vĕdù şi vĕdù, că nu-l poftesce nimenĭ la masă, se aşedà într'un colţ şi începù a fuma din lulea până la diuă, când plecară toţĭ ospeţii pe la casele lor. A doua di unul din cei carĭ au

petrecut la naşu, se întêlnesce cu el şi-l întrébă:

— Cum ai petrecut aserĕ la naşu, ţigane?

— Cum sĕ petrec, bine! Naşu bea oca de vin, eu beam o lulea de tutun! Naşu bea oca de vin, eu beam o lulea de tutun! Şi aşa am petrecut bine până la diua cu toţiĭ!!!

*

Tu mi-l sporiş, tu mi-l sorbiş.

Un ţigan de unde până unde căpătase şi el o ólă de lapte dulce. Punêndu-l la foc, care era prea mare, laptele începù a se umfla în ólă. Cum vĕdù ţiganul acésta dise vesel şi bucuros:

— Sporeşte-l, Dómne, sporeşte-l.

Dér laptele umflându-se prea mult a dat în foc aprópe tot. Ţiganul mâhnit de acéstă întêmplare dise din nou:

— Aoleo! Dumnedeleo! Dumnedeleo! tu mi-l sporiş, tu mi-l sorbiş.

*

O întrebare.

— Mĕ Niculai!

— Ce mĕ!

— Cât fost'ai tu prin ţéră vĕdutu-l'ai pe vodă?

— Da cum nu!

— Cum îi vodă, mĕ?

— Cum sĕ hie!... uit la mine!!!...

— ?!.... Dér pe vodóia ai vĕdut'o?

— Şi pe ea mĕ!

Da cumi-i ea?

— Cum sĕ hie, scii pe Ilinca mea de-acasă?

— Sciu!

— N'o, dă-mĭ pace!!!

Românul şi Ovreiul.

Badea Tóder, om mai sĕrac, 'i se întêmplă de-i móre un copil tocmai când era mai strîmtorat, aşa că n'avea nicĭ cu ce sĕ-l înmormênteze. Bietul om se gândi a merge la Ovreiul cârciumar din sat şi sĕ-i céră lui împrumut cincĭ lei.

Ajuns la Ovreiu, îl întrébă mai întâiu de sănĕtate şi cum îi merge negoţul şi numai apoi îl rugă sĕ-i împrumute cincĭ lei, căcĭ n'are cu ce sĕ-şĭ înmormênteze copilul.

Ovreiul îi dice „hei bade Tódere, dér cum sĕ te împrumut, că n'am nicĭ eu“.

— „Vai de mine, jupâne Iţic, că n'am de unde sĕ iau şi e pĕcat de Dumnedeu sĕ-ţĭ rîdĭ de om astfel“.

— Dér n'am, mĕĭ Române, înţelege odată“.

— „Bine, jupâne, eu ţi-oiŭ lăsa şi zălog, déca vreĭ. Am sĕ-ţĭ aduc cojocul şi sĕ-l ţii d-ta până ţi-oiŭ înapoia banii“.

— „Atuncĭ adu-l şi ţi-oiŭ da, dér bagă de sémă de vino cu cel nou“.

In fine Românul veni cu cojocul cel bun şi-l lăsă jupânului pentru şépte lei şi cincĭ-decĭ de banĭ, căcĭ doi lei şi cincĭ-decĭ luase Iţic dobânda.

Când a fost la termin, ca sĕ aducă banii badea Tóder, nu i-a fost avut, aşa că jidanul i-a şi vêndut cojocul. După câtva timp face Românul banii şi se duce cu ei la cârciumar.

— „Jupâne Iţic, am venit cu banii, te rog sĕ-mĭ dai cojocul“.

— „De ce nu ai venit la termin?“

Plécă bietul om amărît, că rĕmăsese fără o haină bună şi se gândea el acum ce nĕcas mai mare sĕ-i facă Jidanului. Atuncĭ îi veni prin minte, că Jidanul are un cazan mare de aramă, în care face ţuică şi numai aceluia îi puse gând rĕu. Apoi într'o nópte îl şi şterse şi veni cu el acasă de l ascunse bine. Dér se gândea, cum drac sĕ-l vêndă, că cazanul e mare şi o sĕ-l prindă.

Aşa s'a gândit omul vre-o câte-va dile fără sĕ găséscă un mijloc de a-l vinde. Atuncĭ s'a hotărît sĕ i-l ducă înapoi ca sĕ nu-l vadă cine-va la el în coşar şi sĕ dea de belea. Dér mai înainte se duce pe la jupân sĕ vadă ce mai spune.

Jupânul 'i se plânge, că i-a furat cazanul şi era tare scump.

— „Ia taci Jupâne Iţic, dice Badea Tóder, că dór ai sĕ-l găsescĭ“.

— „Sĕ-l ghisescĭ? Nicĭ-odată! Apoi di ci eştĭ proast?“

— „Păi bine, Jupâne, cum are sĕ-l vêndă?“

— „Cum are sĕ-l vêndă? Asta-i lucru lesne. Il pune la chiruţă, îl umple cu pămênt, îl acoperĭ cu frunde şi apoi mergĭ la pădure şi-l tae buchiţele, buchiţele şi vinde la oraş rind pe rind, astădĭ cincĭ, mâne cincĭ, pună vindi tot cazan“.

— „Apoi sĕ scii Jupâne, că acum n'ai sĕ-l mai găsescĭ“.

Bucurescĭ. C. Rom.

MULTE ŞI DE TOATE.

O întêmplare romantică.

De vre-o câţi-va anĭ murĭ în China un înalt funcţionar cu numele Chang-Yao. Biografia lui Chang-Yao este tocmai ca un capitlu din „O miiă şi una noptĭ“.

Yao ca tinĕr a fost fórte sĕrac, dér de-o construcţiă fórte puternică. Intr'o dĭ vĕdù Yao pe stradă, cum un bĕtrân cărunt era batjocurit de un om; Yao sărĭ numai decât asupra omului şi îi dete o lovitură aşa de puternică, încât momentan muri. Yao de frica pedepsei se refugiă prin pădurĭ şi deveni un renumit conducĕtor de banditĭ.

Când oraşul Kruss-Ze a fost inundat de rebelĭ, guvernorul oraşului dise, că aceluia, care va scăpa oraşul de resculaţĭ, îi va da ca rĕsplată pe fiica sa de soţiă.

Yao cu ajutorul bandei sale a alungat pe resculaţĭ din oraşul Krus-Ze şi luà în căsĕtoriă pe fiica guvernorului, apoi se lăsă de ocupaţiunea s'a de mai nainte şi mai târdiu deveni el guvernor al oraşului Krus-Ze.

Literatură.

Dicţionar universal al limbei române, apărut în Institutul de editură *Ralian şi Ignat Samitca* din Craiova, e prima operă românéscă de felul acesta, menită a aduce marĭ servicii pentru cunóscerea maĭ aprofundă a limbei şi pentru vulgarisarea culturei elementare. Autorul ei d-l *Lazăr Şăineanu*, doctor în litere, laureat al Universităţii şi al Academiei Române, profesor la şcóla normală superióră din Bucurescĭ, a voit sĕ pună la disposiţiunea publicului un repertoriu de noţiunile generale privitóre la limbă, la biografia, geografia şi istoria naţională, — materii, carĭ figuréză pentru întâia-óră într'o carte românéscă de-asemenea natură. Dicţionarul conţine aprópe 1000 pagine pe 2 colóne şi în privinţa esecuţiunei tipografice nu lasă nimic de dorit. Preţul e cât se póte de eftin: un esemplar broşat costă numai 6 lei 50 banĭ séu 3 fl. 10 cr., ér legat peste tot în pânză, cu inscripţiă în negru, costă 3 fl. 60 cr. Se póte procura şi dela libraria Ciurcu din Braşov.

*

Escursiunĭ pe munţiĭ Ţĕrei-Bârsei şi ai Făgăraşului. Cu titlul acesta a apărut în tipografia „A. Mureşianu“ din Braşov o carte fórte preţiósă, scrisă de d-l *Ioan Turcu*, protonotar pens. al comitatului Făgăraş. In acéstă carte, scrisă în formă de istorisirĭ pe cât de interesante, pe atât şi de plăcute la cetit, se cuprinde descrierea amĕnunţită a munţilor, cu tóte potecile şi platourile lor, cu animalele şi plantaţiunile lor; apoi viéţa ciobanilor şi păstorilor din munţĭ cu multe legende şi istorisirĭ plăcute; descrierĭ întregite cu schiţe istorice despre castelele şi Ţéra Făgăraşului etc. etc. Pentru istoricĭ, pentru turiştĭ, pentru cei ce vor sĕ cunóscă, orĭ chiar sĕ facă escursiunĭ la munţĭ, cu un cuvênt, pentru toţĭ iubitorii de sciinţă şi de frumseţile naturei, acéstă carte, de felul căreia până acum nu avem scrisă alta în limba românéscă, oferă o lectură de tot plăcută şi folositóre totodată. Un esemplar, constătător din 220 pag. format mare 8°, costă 1 fl. (+ 5 cr. porto). De vêndare şi la tipografia „A. Mureşianu“ în Braşov.

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 14 August de 5434 capete, la 15 August au întrat —.— capete şi au eşit 854 capete rĕmânênd la 17 Aug. un numĕr de 4580 capete.

Se notéză marfa: ungurésca veche grea dela 44.— cr. până la 45.— cr. marfă ungurésca tineră grea dela 48.— cr. până la 48½ cr., de mijloc dela 49.— cr. până la 49½ cr. uşóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Călendarul sĕptĕmânei.

AUGUST. are 31 dile. MĂSĂLAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	11 S. Eplu, C. Nifon	23 Filip
Lunĭ	12 M. Foţiu şi An.	24 Bartolomeu
Marţĭ	13 Cuv. păr. Maxin	25 Reg. Ludovic
Mer.	14 S. prof. Michea	26 Zefirin pp.
Joi	15 † Adorm. Pr. M.	27 Iosif
Vin.	16 Aduc. ic. D-lui D.	28 Augustin
Sâm.	17 S. m. Miron.	29 † Tăi. c. Ioan

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 20 August n. 1896.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc	—	6.85	6.95
Grâu dela Tisa	—	6.90	6.95
Grâu de Pesta	81	6.85	6.90
Grâu de Alba-regala	81	6.85	6.90
Grâu de Bácska	81	6.90	7.—
Grâu ung. de nord	81	.—	.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	5.80	5.85
Orz	nutreţ	60—62	3.70	4 —
Orz	de vinars	62.64	4.75	5 50
Orz	de bere	64.66	6.—	7.30
Ovĕs		39.41	5.60	6.—
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	—.—	—.—

Preţul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	—.—	—.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănăţénă	—.—	—.—
„	roşiă	—.—	—.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	50.—	51.—
„	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	43.—	44.—
„	afumată	50.—	51.—
Sĕu		—.	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	11.—	11.25
„	din Serbia în sacĭ	1 .—	11.25
Lictar	slavon nou	13 —	14.—
„	bănăţenesc	12.50	13.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	ungurescĭ		
„	sĕrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
„	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 21 August st. n. 1896.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	5	10
„	Grâu mijlociu . .	4	50
„	Grâu mai slab . .	4	—
„	Grâu mestecat . .	3	20
„	Sĕcară frumósă . .	3	—
„	Sĕcară mijlociă . .	2	80
„	Orz frumos . . .	3	—
„	Orz mijlociu . . .	2	80
„	Ovĕs frumos . . .	2	50
„	Ovĕs mijlociu . .	2	10
„	Cucuruz	3	—
„	Mălaiu	4	20
„	Mazăre	5	—
„	Linte	8	—
„	Fasole	6	50
„	Sêmênţă de in . .	8	—
„	Sĕmênţă de cânepă .	6	—
„	Cartofĭ	—	70
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	44
„	Carne de porc . . .	—	50
„	Carne de berbece . .	—	32
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	21	—
„	Sĕu de vită topit	32	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 August 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.45
Renta de corone ung. 4% . . .	99.55
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	123.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.30
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.75
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.15
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.—
Imprum. ung. cu premii	152.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	138.75
Renta de hârtie austr.	101.55
Renta de argint austr.	101.60
Renta de aur austr.	123.55
Losurĭ din 1860	145.50
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	958.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	391.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	364.75
Napoleondorĭ.	9.50½
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.62½
London vista	119.65
Paris vista	47.52½
Rente de corone austr. 4%. . .	101.20
Note italiene.	44.35

Bursa de Bucurescĭ

din 20 August n. 1896.

Valorĭ	Dobânda	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	101.3/8
Renta amortisabilă	5%	„ „	100.—
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.-Iul.	99.—
„ „ din 1893	5%	„ „	99.—
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96.1/4
„ „ (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	86 1/4
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	86.3/4
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	87.—
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	86.3/4
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	86 3/4
„ „ (Im. de 90 mil. 1896	4%	„ „	87.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	101 —
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	288.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	94.3/4
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	— —
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	95 3/4
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	91.5/8
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	—.—
„ „ „ „	5%	„ „	87 3/4
„ „ „ Iaşĭ . .	5%	„ „	82.—
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Naţion. ult. div. 86.—	500	într. v.	1643.
Banca agricolă	500	150 v.	206.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	438.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	458.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	295.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	179.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	105.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 %	1000	„ „	—.
Societ. p. const. de Tramways	200	„ „	400.—
20 francĭ aur			20.04

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4½%
Casa de Depunerĭ	5½	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3½%
Viena	5%	Elveţia	3%

Cursul losurilor private

din 20 August 1896

	cump.	vinde.
Basilica . . .	6.60	7.—
Credit	201.50	201.50
Clary 40 fl. m. c. . .	57.—	58.50
Navig. pe Dunăre . .	140.—	144.—
Insbruck	26.—	27.—
Krakau	27.—	27.25
Laibach	23.—	23.50
Buda	59.—	61.—
Palffy	60.50	61.25
Crucea roşie austr. .	17.90	18.50
dto ung. . .	10.—	10.50
dto ital. . .	11.50	12.—
Rudolf	22 75	23.75
Salm	69.50	70.50
Salzburg	26.25	26.75
St. Genois . . .	70.—	71.—
Stanislau	43.—	45.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	145.—	150.—
dto 4% 50 .	69.—	73.—
Waldstein . . .	60.—	62.—
Sĕrbescĭ 3% . . .	34.25	34.75
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	122.50	123.50

Cursul pietei Braşov.

Din 22 August 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.46	Vênd.	9.49
Argint român.	Cump.	9.44	Vênd.	9.47
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.48	Vênd.	9.51
Galbenĭ	Cump.	5.55	Vênd.	5.60
Ruble rusescĭ	Cump.	126.	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.30	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.60	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	110.75

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Nou abonament
la
GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Iulie 1896 st. v.

s'a deschis nou abonament la care invităm pe toţi amicii şi sprijinitorii foiei nóstre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe şése luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe un an	40 franci
pe şése luni	20 „
pe trei luni	10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	2 fl.
pe şése luni	1 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe un an	8 franci
pe şése luni	4 „

Abonarea se póte face mai uşor prin **mandate postale.**

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei“.